

THÔNG TIN VỀ
BẠO LỰC GIỚI

CHUYÊN SAN SỐ 9

Nam thanh niên với bạo lực gia đình và công tác phòng chống bạo lực với phụ nữ

TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU VÀ ỨNG DỤNG KHOA HỌC VỀ GIỚI - GIA ĐÌNH - PHỤ NỮ VÀ VỊ THÀNH NIÊN (CSAGA)
TRUNG TÂM TƯ VẤN & THÔNG TIN TƯ LIỆU VỀ BẠO LỰC GIỚI - CMRC

THÔNG TIN VỀ BẠO LỰC GIỚI

Chịu trách nhiệm nội dung
NGUYỄN VĂN ANH

Biên tập:
TS. Trịnh Thị Bích Liên

Địa chỉ:
Tầng 4, Tòa nhà Công ty
Cơ khí Điện, Điện tử, Tàu Thủy
Tổ 6, Phường Láng Thượng
Đống Đa, Hà Nội

Điện thoại:
(84-4) 3775 9333
(84-4) 3756 9547

Fax: (84-4) 3790 297

Email: gbv@csaga.org.vn

Website:
www.thuviengbv.dovipnet.org.vn

In theo giấy phép số:
148-2010/CXB/244-05/GTVT

In tại:
Công ty CP MỸ THUẬT &
TRUYỀN THÔNG AIDI

1. Mục đích

Thông tin Bạo lực giới nhằm cung cấp những thông tin về thực trạng và chương trình can thiệp BLG tại các địa phương, đồng thời trao đổi, thảo luận về những vấn đề lý luận và thực tiễn trong việc phòng chống bạo lực giới. Thông tin BLG công bố, giới thiệu những kết quả nghiên cứu mới về các vấn đề bạo lực giới và phương pháp phòng chống.

2. Nội dung:

Thông tin BLG được xây dựng dưới hình thức **Chuyên san**, với các chuyên mục sau:

- Điểm tin
- Bạo lực giới - góc nhìn từ thực tiễn
- Bạo lực giới - góc nhìn từ lý luận và pháp luật
- Nghiên cứu mới/Tài liệu mới

3. Phương thức phát hành

Ra 3 tháng/số. Mỗi số 500 bản
Phát hành tới tất cả các tỉnh thành trên toàn quốc. (Qua bưu điện, có thể liên hệ trực tiếp để nhận chuyên san)

4. Thể lệ nhận và sử dụng bản thảo:

Bản thảo gửi tới Ban biên tập:

Là bản thảo gốc, chưa gửi đăng ở nơi khác hoặc in ở bất cứ ấn phẩm nào.

Việc xuất bản phải được tất cả các cá nhân, tập thể tác giả hoặc lãnh đạo cơ quan, tổ chức nơi tác giả thực hiện công trình nghiên cứu đồng ý.

Tác giả phải chịu trách nhiệm về nội dung bản thảo và nguồn các tài liệu trích dẫn.

Tất cả các bài đăng trên Thông tin Bạo lực giới được bảo hộ theo Luật bản quyền. Việc in lại, phát hành dưới bất kỳ hình thức nào đều cần được sự đồng ý bằng văn bản của Ban biên tập.

Các quan điểm và ý kiến của bài viết không nhất thiết phản ánh quan điểm của Ban biên tập.

Ảnh bìa: Mô hình CLB Nam thanh niên tham gia PCBLGD tại trường THPT Mường Bi - Tân Lạc - Hòa Bình.

Tài liệu tuyên truyền không kinh doanh

MỤC LỤC

LÀM GÌ ĐỂ CHINH PHỤC TRÁI TIM PHỤ NỮ?

MỤC ĐIỂM TIN

BẠO LỰC GIỚI - GÓC NHÌN TỪ THỰC TIỄN

Nam thanh niên nói gì về Bạo lực giới, Bạo lực gia đình?	10
Khảo sát về hành vi, thái độ và nhận thức của giới trẻ qua sự kiện <i>Soul Nation</i> ngày 3/12/2010	15
Mô hình tư vấn và nâng cao năng lực cho nam thanh niên trong việc phòng chống bạo lực gia đình tại thị xã Cửa Lò	20
Nam thanh niên Đà Nẵng tham gia phòng chống bạo lực gia đình và bất bình đẳng giới	26

BẠO LỰC GIỚI GÓC - NHÌN TỪ LÝ LUẬN VÀ PHÁP LUẬT

Hiểu về nam tính và những tác động của việc xã hội hóa nhân cách của nam thanh niên trong việc hình thành thói gia trưởng và hành vi bạo lực của nam giới?	32
Truyền thông xã hội Tiếp cận mới trong công tác phòng chống bạo lực đối với phụ nữ	38
Khơi gợi “tính nam tích cực” tham gia phòng chống bạo lực gia đình	43
Mô hình hóa tác động nam thanh thiếu niên tham gia phòng chống bạo lực trên thế giới và khu vực	48

NGHIÊN CỨU MỚI

Một số tài liệu hướng dẫn làm việc với nam giới tham gia phòng chống BLGD	54
---	----

ĐƯỜNG DÂY TƯ VẤN DÀNH CHO NAM GIỚI

- Đường dây nằm trong khuôn khổ dự án " Kêu gọi sự tham gia của nam giới trong việc phòng chống bạo lực gia đình, "do Trung tâm Csaga và Đại sứ quán Thụy Điển tại Việt Nam phối hợp thực hiện.
- Đường dây tư vấn này sẽ hướng dẫn nam giới tìm ra cách giải quyết mâu thuẫn gia đình mà không dùng đến bạo lực.
- Các chuyên gia tư vấn sẽ trực đường dây từ 8h sáng đến 9h tối tất cả các ngày trong tuần trừ ngày lễ và Chủ nhật. Ngoài ra bạn cũng có thể nghe những kiến thức có liên quan 24/24 thông qua một nhánh trả lời tự động của đường dây này.

Hãy gọi cho chúng tôi: **(04) 3 775 9330**

Miễn phí cước tư vấn

- **Cung cấp các thông tin bạo lực gia đình**
- **Tư vấn và hỗ trợ nam giới cách giải quyết mâu thuẫn không dùng bạo lực**
- **Kết nối với các chuyên gia và địa chỉ hỗ trợ khác**

LÀM GÌ ĐỂ CHINH PHỤC TRÁI TIM PHỤ NỮ?

Đã từ lâu, nhiều người đàn ông truyền tai nhau về sức mạnh đàn ông là khả năng thống trị phụ nữ.

Và chính sự nhầm lẫn tai hại này đã khiến cho những người đàn ông gia trưởng không biết đến hạnh phúc thật sự cho họ và gia đình.

Một cuộc sống chung hạnh phúc phải đảm bảo sự hài lòng thoả mãn của mọi thành viên trong quan hệ bình đẳng và tự nguyện chứ không phải để thoả mãn sự kiêu căng và hiếu thắng của kẻ mạnh lấn át kẻ yếu trong nhà.

Đã qua lâu rồi cái thời “chồng chúa vợ tôi”. Bạn đang sống ở thế kỷ 21 mà mọi hành vi bạo lực đều có thể bị xử lý và kiểm soát theo pháp luật, dù đó là với con cái, vợ hay người tình. Bạn có từng nhầm lẫn thế không?

Bạn có từng sử dụng bạo lực để xử lý mối quan hệ gia đình?

Bạn có từng gặp khó khăn trong việc kiềm chế nóng giận và sử dụng vũ lực với người thân? Để có được tình thương yêu và sự cảm phục từ trái tim phụ nữ, điều mà hầu như mọi đàn ông đều khao khát, chắc chắn không phải là những lời thô tục, nắm đấm hay sự kiểm soát. Đó là hành động của kẻ hèn nhát mà mọi phụ nữ đều dễ dàng nhận ra.

Hãy là người đàn ông chân chính bằng tình yêu thương, sự chia sẻ và thái độ tôn trọng phụ nữ. Bạn sẽ trở thành một trong những người đàn ông có quyền lực và hấp dẫn nhất hành tinh, ít nhất trong gia đình của bạn! Tin tôi đi!

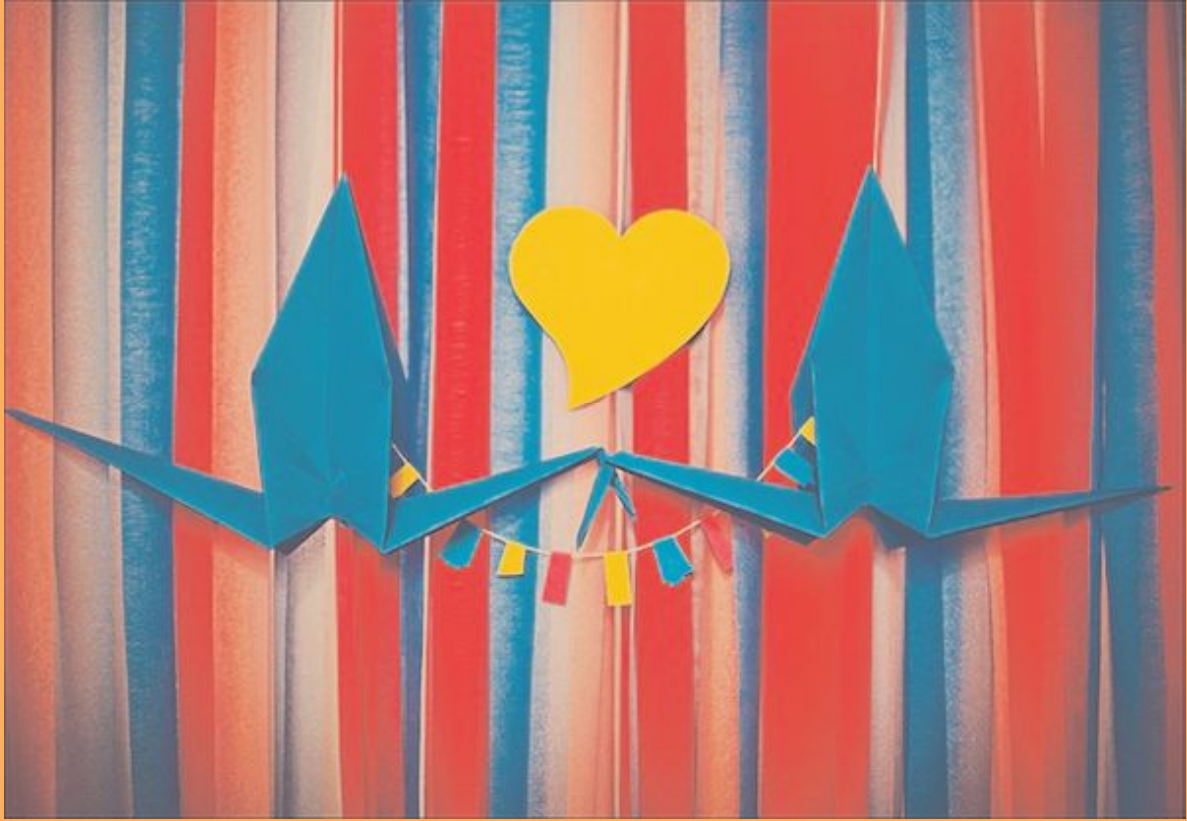
Bạn còn có thể làm hơn như vậy rất nhiều nếu bạn lờ cuốn những người đàn ông khác kiếm tìm sức mạnh và hạnh phúc bằng tình yêu thương. Lúc ấy, bạn không chỉ là người đàn ông hấp dẫn đâu nhé, bạn còn là người hùng trong mắt mọi phụ nữ. Bạn có muốn điều đó không?

Cuốn chuyên san bạn đang cầm trên tay sẽ chia sẻ một số kinh nghiệm để trở thành người đàn ông thực sự của thế kỷ 21.

Chúc bạn thành công! Lúc ấy nhớ chia sẻ cho bạn bè tập những kinh nghiệm mới nhé!

Thay mặt Ban biên tập

Nguyễn Văn Anh

MỤC ĐIỂM TIN

Không chỉ phụ nữ, nam giới đã trở thành nhân tố tích cực tham gia các chiến dịch phòng chống bạo lực gia đình, bạo lực giới. Ở Việt Nam, sự góp mặt của nam giới trong các chiến dịch này chưa thực sự có tính hệ thống và quy mô, nhưng cũng đủ để chúng ta ghi nhận những đổi thay trong thái độ và suy nghĩ của nam giới về vấn đề bạo lực đối với phụ nữ. Thanh thiếu niên là lứa tuổi hình thành nhân cách và ham muốn học hỏi, thu nhận kiến thức. Vì vậy, các hoạt động phòng chống ban đầu – các biện pháp ngăn ngừa, can thiệp được thực hiện trước khi chính các em trở thành kẻ gây bạo lực hoặc là nạn nhân – có những ưu thế đặc trưng: nâng cao năng lực giúp các em tự giải quyết các vấn đề của bản thân và đặc biệt có thể ngăn ngừa được tình trạng sử dụng bạo lực khi các em đến tuổi trưởng thành. Một số chương trình đã được thực hiện tại Việt Nam:

1. Sáng 25.9.2010, tại TP Huế (tỉnh Thừa Thiên Huế),

T.Ư Đoàn, Trung tâm Hoạt động Thanh thiếu nhi miền Bắc đã phối hợp tổ chức triển khai *Kế hoạch hành động* của Đoàn thanh niên thực hiện Luật phòng, chống bạo lực gia đình giai đoạn 2010 - 2015.

Hội nghị giới thiệu những nội dung cơ bản của Luật phòng, chống bạo lực gia đình; những mục tiêu và giải pháp; trách nhiệm của các cấp bộ Đoàn cũng như vai trò của thanh thiếu niên tham gia thực hiện hiệu quả *Kế hoạch hành động* của Đoàn thanh niên thực hiện Luật phòng, chống bạo lực gia đình giai đoạn 2010 – 2015.

2. Ngày 25/11/2010, tại Sân khấu Trung tâm hoạt động thanh thiếu nhi (số 10 Lý Tự Trọng - Đà Lạt), Ban thường vụ Tỉnh đoàn phối hợp với Sở Tư pháp tỉnh Đà Lạt tổ chức Hội thi sân khấu hóa “Thanh niên với bình đẳng giới”.

Thành phần tham gia là: Đoàn viên, thanh niên sinh hoạt tại CLB thanh niên với pháp luật, Đội tuyên truyền thanh niên, Đội kỹ năng sống, Đội thanh niên tình nguyện... đang tham gia hoạt động tuyên truyền về pháp

Phạm Phương Lê¹ tổng hợp

luật tại địa phương, đơn vị. Mỗi đội có từ 10 - 12 phút để thể hiện 01 tiểu phẩm có nội dung tuyên truyền về thực trạng vấn đề bình đẳng giới ở địa phương, đơn vị; giải pháp của các tổ chức cơ sở Đoàn nhằm triển khai thực hiện hiệu quả Luật bình đẳng giới; hành động của mỗi đoàn viên thanh thiếu niên về vấn đề trên.

4. Trung tâm Nghiên cứu và Ứng dụng khoa học về Giới – Gia đình – Phụ nữ và Vị thành niên (CSAGA) đã xây dựng thí điểm các CLB dành cho Thanh thiếu niên ở trường THPT Tô Hiệu (Thường Tín, Hà Nội). Mỗi CLB gồm 15 em. Trong mỗi buổi sinh hoạt CLB, các em cùng nhau thảo luận về những nội dung liên quan tới cuộc sống hằng ngày như quan hệ tình cảm cha con, quan niệm về nam tính, cách ứng xử khi có mâu thuẫn, cách thể hiện người đàn ông mạnh mẽ và biết yêu thương,...

Qua 6 buổi sinh hoạt CLB trong vòng 3 tháng, mô hình thí điểm tại trường Tô Hiệu đã có những tác động vô

¹ Cán bộ CSAGA

cùng hiệu quả mà bất kể thầy cô giáo nào của trường cũng nhận ra, đó là hạn chế bạo lực học đường. Cô giáo Nguyễn Thị Vinh, Hiệu phó nhà trường phấn khởi cho biết: *Khi mô hình được triển khai tại trường, các em nam đã nhận thức được nhiều điều và tuyên truyền cho các bạn của mình. Kết quả là từ đầu năm học tới nay, chưa có trường*

hợp học sinh nam nào phải xử lý kỷ luật... Các em đã hiểu rõ đâu là hành vi bạo lực. Ở địa phương, các em trở thành những hạt nhân tích cực trong tuyên truyền về bạo lực gia đình, sau này phòng chống bạo lực gia đình sẽ rất hiệu quả. Hy vọng mô hình sẽ được nhân rộng tới nhiều trường học khác.

... Bạo lực gia đình đã được

nhìn nhận và tác động nhiều chiều. Phòng chống bạo lực gia đình đã được thực hiện bằng nhiều con đường khác nhau. Vì thế, kêu gọi sự tham gia của nam giới nói chung, nam thanh thiếu niên nói riêng là một sự nhìn nhận đối với khả năng của nam giới trong chiến dịch, cũng như mở rộng thêm cơ hội xoá bỏ bạo lực đối với phụ nữ.

BẠO LỰC GIỚI GÓC NHÌN TỪ THỰC TIỄN

NAM THANH NIÊN

NÓI GÌ VỀ BẠO LỰC GIỚI, BẠO LỰC GIA ĐÌNH?

Nguyễn Đức Nam ¹

Kết quả Nghiên cứu quốc gia về Bạo lực Gia đình đối với phụ nữ ở Việt Nam (Do Chính phủ Việt Nam và Liên Hợp Quốc đồng thực hiện) được công bố vào ngày 25/11/2010, với những con số thống kê về bạo lực đối với phụ nữ và trẻ em khiến bất kỳ ai nghe thấy đều không khỏi giật mình: Gần ¼ phụ nữ có con dưới 15 tuổi cho biết rằng những đứa trẻ này đã từng bị lạm dụng về thể xác do chồng mình gây ra. Thường là bị tát, mắng chửi.

Và hầu hết những người tham gia vào nghiên cứu này đều có chung quan điểm rằng “Tôi nghĩ chúng ta không nên nói với trẻ [về bạo lực]. Khi có bạo lực giữa chồng và vợ, điều quan trọng là phải giấu bọn trẻ. Nếu chúng thấy chuyện đó, chúng sẽ buồn. Chúng sẽ nhìn bố mẹ bằng một con mắt khác” – Một nam giới ở Hà Nội cho biết.

Thế nhưng, sau các cuộc phỏng vấn sâu đối với những người tham gia nghiên cứu đều cho thấy việc giấu không cho trẻ biết tình trạng bạo lực không phải là một việc làm hiệu quả. Tất cả họ đều nói rằng con của họ biết gia đình đang bị bạo lực hoành hành.

Vậy thực sự trẻ em nói chung, hay nam thanh thiếu niên nói riêng nghĩ gì về bạo lực gia đình? Quan điểm của các em về bạo lực gia đình cũng như bạo lực đối với phụ nữ như thế nào? Từ một chương trình làm việc với nam thanh thiếu niên hiện đang được tiến hành tại một số trường phổ thông nhằm mục đích nâng cao bình đẳng giới và qua các cuộc phỏng vấn, chúng tôi có được một vài nhận định dưới đây:

1. Tất cả các em đều rất sợ bạo lực xảy ra đối với gia đình mình

“Em rất sợ bạo lực gia đình xảy ra, em sợ bố mẹ chia tay. Trong lớp em có bạn Quân, bố mẹ bạn ấy hay đánh nhau và cuối cùng đã chia tay nhau. Bạn ấy phải nghỉ học để đi làm, bạn ấy làm việc rất vất vả. Em thấy bạn đen và gầy đi, bọn em rủ đi chơi thì lần nào bạn ấy cũng từ chối. Em rất thương bạn và cũng rất sợ điều này xảy ra với mình” đó là chia sẻ của em T- Học sinh lớp 11

¹ Cán bộ dự án CSAGA

trường THPT Tô Hiệu – Thường Tín – Hà Nội.

Thanh thiếu niên là độ tuổi các em phụ thuộc hoàn toàn vào gia đình, chịu sự chăm sóc và quản lý của gia đình. Các em chưa thể tự lập, chưa tự nuôi sống bản thân mình và tất nhiên các em cũng nhận thức rất rõ được điều này. Các em cũng rất dễ dàng hình dung được rằng khi có bạo lực xảy ra, gia đình ly tán thì nguy cơ các em bị bỏ bê, thiếu sự quan tâm chăm sóc, tự mình vất vả bươn trải với sự sống... là rất lớn. Chính vì thế, bạo lực gia đình là một nỗi sợ, nỗi ám ảnh đối với hầu hết tất cả các em.

2. Trong các loại bạo lực thì bạo lực gia đình là loại bạo lực khiến các em lo sợ nhất và để lại cho các em những ảnh hưởng về mặt tâm lý sâu sắc nhất

Trong một bài tập chia sẻ trong nhóm: “Hãy kể về một ngày tồi tệ nhất mà bạn đã từng gặp phải” thì có tới 20% các em trong nhóm kể về ngày tồi tệ của mình là

ngày mà chính các em phải chứng kiến cảnh bạo lực xảy ra trong gia đình. Em X – học sinh lớp 11 – Trường THPT Mường Bi – Tân Lạc – Hòa Bình đã chia sẻ rằng “Một buổi chiều khi em đi học vừa về tới cổng, em thấy có tiếng bố mẹ cãi nhau trong nhà. Rồi mẹ em từ trong nhà chạy ra, hai tay ôm lấy mặt.

Một bài tập chia sẻ trong nhóm

Em vội chạy tới chỗ mẹ thì thấy mặt mẹ đã bị tím bầm lại, do bố em đã dấm mẹ em. Bố em tiếp tục quát tháo ở trong nhà, hai mẹ con em thì ở ngoài cùng khóc. Sau đó hai mẹ con phải chạy sang nhà bà ngoại để xoa dầu cho mẹ em rồi ở đó đến tối mới về

nhà. Em thấy đó là ngày tồi tệ nhất mà em đã từng gặp phải”.

Hay là trong một chia sẻ khác về việc chứng kiến bạo lực xảy ra xung quanh với câu hỏi “Em hãy chia sẻ một câu chuyện về bạo lực mà em chứng kiến”. Trong một nhóm gồm 15 thành viên thì có tới 5 em kể câu chuyện về việc chứng kiến bạo lực xảy ra trong chính gia đình mình mà chủ yếu do người cha gây ra. Sau khi chia sẻ thì các em được hỏi về cảm giác của mình, những em chia sẻ câu chuyện về

bạo lực của chính gia đình mình đều nói rằng “Mỗi khi nghĩ lại em vẫn còn cảm thấy lo sợ và buồn”. Như vậy có thể thấy rằng những ký ức về việc bạo lực gia đình xảy ra luôn thường trực và ăn sâu trong tâm trí các em, nó là nỗi ám ảnh, là sự sợ hãi khiến các em không thể nào quên.

Các em cảm thấy mất lòng tin khi câu chuyện bạo lực gia đình bị vỡ lẽ

3. Việc cha mẹ giấu giếm bạo lực xảy ra trong gia đình khiến các em hoang mang và mất lòng tin ở bố mẹ khi câu chuyện vỡ lẽ

Hầu hết các bậc cha mẹ đều nghĩ rằng không nên nói việc mẫu thuẫn, xô xát trong gia đình đối với con cái hay là giấu con việc có bạo lực xảy ra trong gia đình. Thế nhưng liệu rằng việc giấu giếm này có thành công hay không? Và nếu khi các em tự mình tìm hiểu được sự việc thì các em nghĩ gì về bố mẹ mình? Em H – học sinh lớp 11 Trường THPT Mường Bi - Tỉnh Hòa Bình, có chia sẻ câu chuyện

của mình: “Bố em làm trong quân đội, tính tình rất nghiêm khắc. Một buổi tối bố em đi làm về cũng đã muộn, mẹ em thì vẫn chưa nấu ăn xong. Lúc đó em thấy bố em rất bực và chửi mẹ em, hình như bố đã uống rượu ở đâu đó rồi. Sau một thời gian thì mẹ và em cũng nấu ăn xong, khi bụng mâm lên tới bàn thì bố em liền hất cả mâm cơm xuống đất và nói rằng không thèm ăn nữa. Sau đó thì bố em bỏ đi ra ngoài. Bố mẹ không đánh nhau lúc đó nhưng đêm đó khi bố về nhà, em nghe thấy bố mẹ to tiếng với nhau trong phòng và em biết bố đã tát mẹ. Trước đó thì cũng có vài lần bố

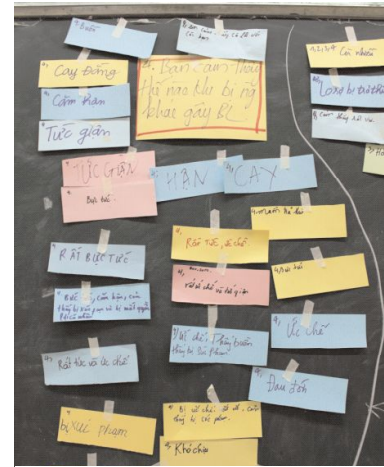
đánh mẹ, khi em hỏi thì mẹ toàn nói với em: Chuyện người lớn mày hỏi làm gì. Em cũng không hiểu tại sao mẹ em không muốn nói với em trong khi em rất muốn được chia sẻ với mẹ. Em cảm giác mình là người thừa trong gia đình”. Các em cũng là một thành viên trong gia đình, các em cũng cần được biết chuyện gì đang xảy ra trong gia đình dù nó là chuyện tốt hay không tốt. Các em sẽ cảm thấy mình được tôn trọng hơn nếu như các em được chia sẻ, được tham gia đóng góp ý kiến. Điều quan trọng nhất ở đây là việc chia sẻ sẽ giúp các em

hiểu và nhìn nhận đúng sự việc xảy ra, tránh việc các em hiểu sai và bắt chước lại những hành vi bạo lực này từ cha mẹ.

4. “Sau này em sẽ không bao giờ gây bạo lực”

Đó là tuyên bố của tất cả các em học sinh khi tham gia vào chương trình. Các em đều nói rằng không muốn “vợ con mình phải khổ” không muốn “mất mặt với hàng xóm”. Đối với

những em mà trong gia đình đã từng có bạo lực xảy ra thì các em nói rằng “không muốn con mình sau này phải chịu hoàn cảnh như mình”. Có thể thấy rằng, từ thực tế chứng kiến hoặc chính bản thân trải nghiệm những nỗi đau của bạo lực gia đình mà các em đều nhận thực được rằng việc gây ra bạo lực trong gia đình là điều không tốt và không được phép.

Các em chia sẻ cảm xúc và suy nghĩ về bạo lực gia đình

NAM THANH THIẾU NIÊN NGHĨ GÌ VỀ BẠO LỰC TRONG GIỚI TRẺ, ĐẶC BIỆT BẠO LỰC HỌC ĐƯỜNG?

1. Để chứng tỏ “cơ mình to” là mục đích của việc các em nam thanh thiếu niên gây bạo lực với nhau

Theo lý thuyết tâm lý học phát triển, ở độ tuổi thanh thiếu niên quá trình ức chế xảy ra trên vỏ não rất nhanh, dẫn đến việc các em khó kiểm soát cảm xúc và hành vi của mình. Hơn nữa, đây là độ tuổi mà các em luôn muốn thể hiện “cái tôi”, chứng tỏ bản thân mình so với người khác. Chính những điều này khiến các em rất dễ dàng gây ra bạo lực, mà bạo lực thì xưa nay vẫn được coi là một cách nhanh nhất để

chứng tỏ bản thân mình vượt trội hơn so với người khác. Các em gây bạo lực với người khác mục đích cuối cùng cũng là để muốn chứng tỏ “cơ mình to”.

Ngoài ra, việc thể hiện mình trước các bạn nữ cũng là một lý do khiến các em gây bạo lực, các em gọi đó là “sĩ gái”. Trong độ tuổi này các em bắt đầu để ý đặc biệt tới các mối quan hệ khác giới, việc gây được “ấn tượng” với bạn nữ là điều mà các em đều muốn. Và có lẽ để gây ấn tượng tốt thì việc là kẻ thắng cuộc trong một trận chiến là cách không mấy khó khăn đối với các em.

2. Các em đều nhận thức được hậu quả của việc gây bạo lực, đặc biệt là bạo lực trong nhà trường nhưng do sự lôi kéo cũng như tâm lý “sẵn sàng hy sinh vì bạn bè” đã khiến các em rơi vào những hoàn cảnh sử dụng bạo lực

Một số em chia sẻ: “Thực sự thì em không muốn và cũng chưa bao giờ gây bạo lực với bạn khác thế nhưng bữa đó do bạn em bị đánh rất đau, bạn ấy gọi bọn em lại để cùng đi trả thù. Em đã can ngăn nhưng không được, lại còn bị các bạn bảo là sợ chết và không vì anh em”. Ở lứa tuổi này những mâu thuẫn

trong mối quan hệ gia đình, quan hệ bạn bè đồng lứa là những mối quan tâm của các em. Khi đã được gọi là bạn bè với nhau thì các em luôn “hết lòng vì bạn bè, một khi đã chơi là chơi đến cùng”.

Bên cạnh đó, việc bị bạn bè khích bác, tâm lý sợ bị chê là “cơ yếu” cũng khiến các em không thể “kìm lòng” được và dễ sử dụng bạo lực đối với người khác. “Không đánh để thằng khác nó

khinh mình à” là điều mà bạn bè xung quanh nói với các em và cũng chính là suy nghĩ của các em trước khi quyết định hành vi bạo lực của mình.

Vấn đề bạo lực trong xã hội hiện nay đang là một vấn đề nóng bỏng, việc phòng chống bạo lực cần phải chú trọng tới công tác phòng hơn là chống. Thanh thiếu niên nói chung và nam thanh niên nói riêng là

những lực lượng rất tích cực trong các hoạt động xã hội. Các em đang mang trong mình những tư tưởng tiến bộ của nền văn minh thời đại mới. Tuy nhiên, cần thêm nữa những chương trình hoạt động mang tính giáo dục, để khuyến khích sự tham gia của các em trong công tác nâng cao bình đẳng giới và phòng chống BLGD.

Bạo lực gia đình ảnh hưởng lâu dài đến tâm lý của các em.

*Phạm Hồng Thanh*¹

KHẢO SÁT VỀ HÀNH VI, THÁI ĐỘ VÀ NHẬN THỨC CỦA GIỚI TRẺ QUA SỰ KIẾN SOUL NATION NGÀY 3/12/2010

Một khảo sát nhanh được tiến hành ngay sau sự kiện *Soul Nation* vào đêm ngày 3 tháng 12 năm 2010 do tổ chức Hòa Bình và Phát Triển Tây Ban Nha (PyD) thực hiện, cho biết hơn 90% các bạn sinh viên trẻ được hỏi nghĩ rằng phụ nữ cần phải giữ gìn trinh tiết cho đến khi kết hôn. Con số này cho thấy việc cải thiện thái độ bình đẳng giới, đặc biệt là trong vấn đề trinh tiết của nữ thanh niên trong giải quyết mâu thuẫn gia đình và trong nhìn nhận nguyên nhân của bạo lực, cần là trọng tâm của các chương trình truyền thông phòng chống bạo lực trong giới trẻ.

Cuộc khảo sát được một nhóm tình nguyện viên gồm các sinh viên nhiệt huyết của trường KHXXNV và trường Đại học Hoa Sen thành phố Hồ Chí Minh tiến hành. Ngoài mục đích đánh giá tính hiệu quả của các thông điệp truyền thông được truyền tải qua các tiết mục biểu diễn âm nhạc, khảo sát còn nhằm thu thập thông tin về thái độ, hành vi cũng như nhận thức của các bạn trẻ về giới, bình đẳng giới, bạo lực gia đình và bạo lực trên cơ sở giới. Trên cơ sở những thông tin thu được sẽ tạo nền tảng và đem lại những bài học kinh nghiệm quý giá củng cố hơn tính

¹ Cán bộ dự án Tổ chức Hòa bình và Phát triển Tây Ban Nha (PyD)

Sự kiện Soul Nation - nhằm tìm hiểu hành vi thái độ nhận thức của giới trẻ về giới, bạo lực gia đình.

hiệu quả của các hoạt động truyền thông trong lĩnh vực này trong tương lai.

Những cuộc thảo luận nhóm đầy tính xây dựng cũng đã được tiến hành trước khi sự kiện diễn ra trong khuôn viên làng đại học ở các tụ điểm cafe và sân chơi thể thao của khu kí túc xá, nơi thu hút được sự tham gia của nhiều nhóm nam giới. Những cuộc thảo luận nhóm này cùng với hoạt động khảo sát đã góp phần đem lại một bức tranh tương đối hoàn chỉnh về thái độ và nhận thức của giới trẻ hiện nay đối với vấn đề bạo lực trên cơ sở bất bình đẳng giới, một vấn đề bức xúc mà xã hội Việt Nam đang cố gắng từng bước thay đổi.

Một câu hỏi được đặt ra là tại sao đối tượng hướng tới lại là nam giới và là sinh viên các trường đại học ở độ tuổi chưa lập gia đình?

Sau một chuỗi những chiến lược được đưa ra trong công tác phòng chống bạo lực gia đình tại Việt Nam, trên cơ sở thống nhất giữa PyD và các đối tác là thành viên của nhóm hỗ trợ kĩ thuật cho chiến dịch hợp tác truyền thông phòng chống bạo lực gia đình, phương pháp phòng chống ban đầu được xem là một chiến lược có hiệu quả và có tính bền vững.

Phòng chống ban đầu khác với các phương pháp can thiệp khác ở chỗ nó hướng đến việc ngăn ngừa các

hành vi bạo lực từ khi còn nằm trong thời kì thai nghén, tạo ra một môi trường an toàn hơn cho nữ giới. Nói một cách cụ thể hơn, phòng chống ban đầu ngăn chặn sự phát triển của bất cứ một dấu hiệu sớm nào của bạo lực, sự hình thành các tác nhân gây bạo lực và khuynh hướng trở thành nạn nhân của bạo lực.

Tính hiệu quả của phương pháp phòng chống ban đầu thể hiện ở việc nó ngăn ngừa các hành vi bạo lực qua những biện pháp can thiệp, được xây dựng nhằm giải quyết những nguyên nhân gốc rễ, những nhân tố nguy cơ gây ra bạo lực, củng cố những yếu tố có tính bảo vệ.

Các hình thức của phương pháp phòng chống ban đầu bao gồm biện pháp giáo dục cộng đồng nhằm thay đổi quan niệm xã hội, thay đổi chính sách, và các phương thức phổ biến thông tin dựa trên các phương tiện truyền thông khác, tư vấn hôn nhân, tư vấn và hỗ trợ cha mẹ trẻ và nhiều hình thức khác nữa.

Trường học là môi trường

thuận lợi cho các hoạt động phòng chống ban đầu. Các quá trình can thiệp diễn ra trong trường học có khả năng gây ảnh hưởng đến những quan niệm về giới và bình đẳng giới trong thời kì đầu hình thành cuộc sống, trước khi những quan niệm về giới trở nên sâu sắc và khó thay đổi trong các bạn trẻ. Ví dụ, trong các trường trung học cơ sở phương pháp phòng chống ban đầu hướng tới sự khám phá các mối quan hệ nam nữ, vai trò giới, sự cưỡng ép và kiểm soát, giúp cho các bạn nam nữ thanh niên tạo lập được những mối quan hệ tốt đẹp hơn và lành mạnh hơn trong trường phổ thông, đại học và cả sau này khi có gia đình. Cuộc khảo sát tiến hành sau sự kiện *Soul Nation* cho thấy gần 90% sinh viên được hỏi ủng hộ quan niệm truyền thống về việc đàn ông phải làm chủ gia đình và đàn bà là người chịu trách nhiệm về việc giữ hòa khí. Bên cạnh những con số không lấy gì làm xa lạ trong một xã hội phụ hệ như Việt Nam, qua cuộc khảo sát

giới trẻ cũng đã bày tỏ những lối suy nghĩ mới tích cực về các vấn đề bình đẳng giới và vai trò của nam giới trong gia đình. Gần 70% sinh viên được hỏi cho rằng việc ‘rửa bát, quét nhà’ không làm suy giảm hình ảnh của nam giới. Vai trò của phụ nữ trong hoạt động xã hội và trong việc ra quyết định trong gia đình cũng đã được trên 40% sinh viên được hỏi ủng hộ. Một điều lưu ý từ kết quả điều tra là có khá đông số sinh viên được hỏi có thái độ lưỡng lự (đồng ý một phần) với các quan niệm bất bình đẳng giới. Điều này cho thấy thanh niên Việt Nam hiện nay đang trong một giai đoạn khá nhạy cảm, khi phải giằng co giữa các giá trị xã hội truyền thống và hiện đại. Đây cũng là một dấu hiệu khả quan và là cơ hội cho các nhà truyền thông vì nó hứa hẹn các truyền thống tốt với thanh niên sẽ tạo ra các thay đổi về thái độ giới tích cực. Nam thanh niên cũng đã thể hiện quan điểm cởi mở hơn về vai trò của phụ nữ và nam giới trong các mối quan

hệ tình dục và phòng tránh thai cũng như các chuẩn mực kép liên quan đến ngoại tình.

Trên 50% sinh viên được hỏi không đồng ý với nhận định cho rằng, phụ nữ phải đáp ứng nhu cầu tình dục của chồng, phụ nữ phải chịu trách nhiệm chính trong phòng tránh thai và nam giới có thể quan hệ tình dục ở ngoài nếu vợ không đáp ứng được nhu cầu tình dục.

Gần 60% sinh viên không đồng ý với chuẩn mực kép đối với phụ nữ và nam giới về ngoại tình. Đặc biệt gần 61.7% không đồng ý với quan điểm cho rằng “Đàn ông chỉ sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục với gái mại dâm nhưng không sử dụng bao cao su khi quan hệ tình dục với vợ hoặc bạn gái mình” cho thấy sinh viên đã có ý thức khá tốt về an toàn tình dục và phòng lây truyền HIV cho bạn tình.

Vấn đề về bạo lực gia đình cũng được các bạn trẻ quan tâm và thể hiện quan điểm không đồng tình và cho rằng đó không phải là vấn đề cá nhân của riêng ai. Tuy nhiên tâm lý đổ lỗi cho người phụ

nữ và dường như bệnh vực người đàn ông khi họ gây bạo hành vẫn còn tồn tại khi một số bạn cho rằng khi người chồng đánh vợ hẳn phải có lý do và chắc là vợ anh ta đã làm chuyện gì đó có lỗi. Tâm lý này chính là một trong những rào cản gây khó khăn cho công tác phòng chống bạo lực ở Việt Nam.

Gần đây những phương tiện truyền thông cũng đã trở thành kênh hữu hiệu trong việc tuyên truyền về phòng chống bạo lực gia đình và thúc đẩy xây dựng các mối quan hệ bình đẳng và tốt giữa nam và nữ. Nghiên cứu khảo sát sau sự kiện *Soul Nation* cũng cho thấy các bạn sinh viên trẻ cũng đã phần nào nhận ra được thông điệp muốn truyền tải qua từng tiết mục, mặc dù số lượng còn ít vì việc truyền tải những thông điệp liên quan đến những vấn đề phức tạp như bạo lực gia đình không phải lúc nào

cũng dễ dàng. Vì thế các thông điệp đơn giản, nhẹ nhàng và mang tính nhân văn sâu sắc sẽ được thanh niên ủng hộ hơn những thông điệp mang tính hô khẩu hiệu và đụng chạm đến vấn đề nam tính, nữ tính.

Khảo sát cũng cho thấy, bạo lực gia đình chưa phải là vấn đề mà thanh niên thực sự quan tâm đến, và các chương trình truyền thông cần có các cách thức và thông điệp thích hợp, để thanh niên không chỉ biết về vấn đề này mà còn thấy đây là vấn đề liên quan đến đời sống của họ.

Mặc dù còn nhiều hạn chế về mặt tổ chức, nhưng nhìn chung sự kiện được hầu hết

các bạn sinh viên đánh giá cao, và cho rằng đây là một cách truyền thông hiệu quả. Qua cuộc khảo sát, một số những kiến nghị cũng được đưa ra nhằm góp phần xây dựng cho những hoạt động truyền thông trong tương lai được hiệu quả hơn. Ví dụ

như các chương trình truyền thông cần

làm việc chặt chẽ với đài truyền hình để tối đa hóa việc truyền thông qua kênh này. Các

tổ chức cũng cần vận động chính sách để truyền thông về bạo lực gia đình được đưa vào, như hoạt động thường xuyên của đài truyền hình và các tổ chức làm về bạo lực gia đình có thể thực hiện truyền thông trên đài truyền hình với chi phí thấp.

Sự tham gia của nam và nữ thanh niên vào thiết kế và triển khai các chương trình truyền thông bao gồm cả các sự kiện âm nhạc là rất quan trọng, để đảm bảo tính phù hợp của các thông điệp. Ngoài ra, cần có thêm các nghiên cứu tìm hiểu

về mối liên quan giữa bạo lực gia đình với các vấn đề thanh niên đang quan tâm, để thiết kế các chương trình truyền thông thực sự hấp dẫn được thanh niên, và thúc đẩy thanh niên có các hành động thiết thực để phòng chống bạo lực gia đình.

Kết quả khảo sát còn cho thấy quan niệm về nam tính là một trong những nhân tố quan trọng củng cố hành vi bất bình đẳng giữa nam và nữ giới, cũng là một trong những nguyên nhân dẫn đến bạo lực trên cơ sở giới và bạo

lực gia đình. Chính vì vậy, công tác truyền thông trong tương lai cần hướng giới trẻ tới một môi trường mà trong đó quan niệm về nam tính dựa trên sự tôn trọng lẫn nhau, hành động yêu thương chia sẻ và không có bạo lực.

... Phá vỡ và thay đổi những quan niệm sai lầm về giới trong nếp nghĩ của thanh thiếu niên nhằm xây dựng một môi trường an toàn bình đẳng cho mọi thành viên trong xã hội.

MÔ HÌNH TƯ VẤN VÀ NÂNG CAO NĂNG LỰC CHO **NAM THANH NIÊN** TRONG VIỆC PHÒNG CHỐNG BẠO LỰC GIA ĐÌNH TẠI THỊ XÃ CỬA LÒ

Nhóm Cán bộ dự án GBV - CCHIP¹

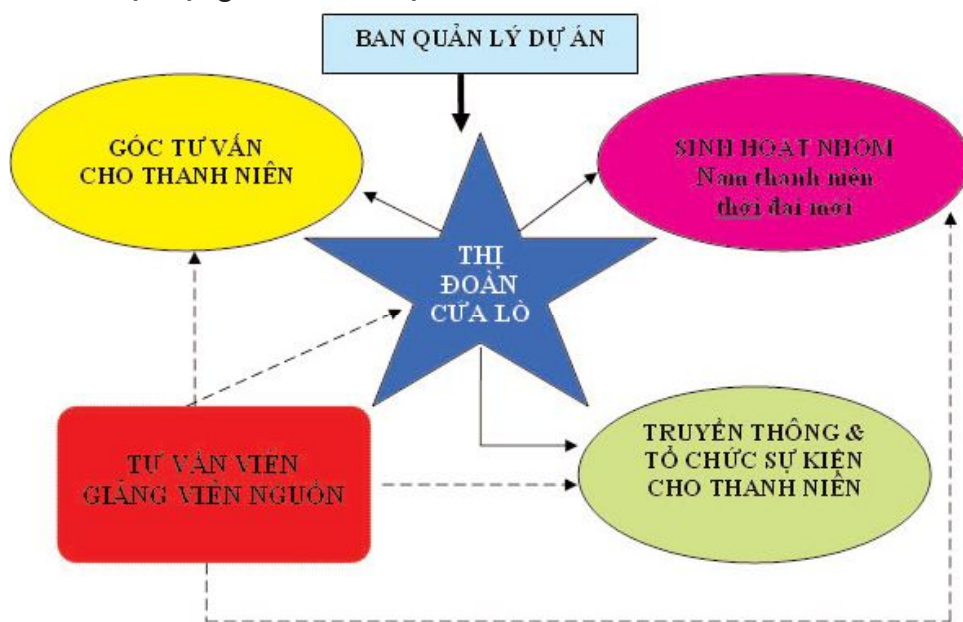
Sau gần 5 năm triển khai dự án ‘Mô hình lồng ghép phòng chống bạo hành giới dựa vào cơ sở y tế và cộng đồng’ tại thị xã Cửa Lò (từ 6/ 2006), Trung tâm Sáng kiến Sức khỏe và Dân số (CCIHP) và Ủy ban Nhân dân Thị xã Cửa Lò đã xây dựng được một mô hình can thiệp toàn diện về phòng chống bạo hành giới, thu hút

sự tham gia của chính quyền các cấp, các ban ngành ở địa phương và người dân ở cộng đồng. Mô hình can thiệp toàn diện bao gồm các hoạt động sàng lọc và hỗ trợ người bị bạo hành ở cơ sở y tế, tư vấn hỗ trợ tại một trung tâm tư vấn chuyên nghiệp ở cấp thị xã, truyền thông nâng cao nhận thức về giới và bạo hành giới ở cộng

đồng và các ban ngành, tư vấn và can thiệp ở cộng đồng, nâng cao năng lực cho người bị bạo hành và truyền thông thay đổi hành vi đối với người gây bạo hành.

Bên cạnh những thành công có được, CCIHP nhận thấy cần thiết phải có chiến lược mới nhằm thu hút sự tham gia của nam giới trong nâng

Sơ đồ: Các hoạt động chính của dự án

¹ Trung tâm Sáng kiến Sức khỏe và Dân số

cao nhận thức và can thiệp thay đổi hành vi bạo hành. Một trong các chiến lược này là làm việc với nam giới về bình đẳng giới và phòng chống bạo hành trước hôn nhân và trong thời gian mới lập gia đình. Vậy vì sao cần nâng cao nhận thức và can thiệp với nhóm nam thanh niên?

Thứ nhất, nam thanh niên cũng chịu ảnh hưởng từ quan điểm bất bình đẳng giới nên có thể họ coi việc bạo hành vợ/ người yêu là đương nhiên và hoàn toàn chấp nhận được. Đặc biệt, đối với những nam thanh niên mới kết hôn thì việc ‘dạy’ vợ vẫn được số đông cộng đồng ủng hộ - ‘Dạy con từ thuở còn thơ. Dạy vợ từ thuở bơ vơ mới về’, dù việc ‘dạy’ này có thể gây ra những tổn thương về thể chất và tinh thần cho người phụ nữ. Đến lúc họ cần biết: hành vi bạo lực là trái với pháp luật, đi ngược lại với hình ảnh nam thanh niên thời đại mới.

Thứ hai, nam thanh niên đang thiếu các kỹ năng cơ bản trong tình yêu và hôn nhân. Họ gần như không

được nhận các kỹ năng sống từ nhà trường, gia đình hay cộng đồng, trong khi họ đang phải sống trong môi trường hỗn tạp thông tin của cuộc sống hiện đại.

Thứ ba, nam thanh niên là đối tượng trẻ nên dễ tiếp thu kiến thức mới, dễ học hỏi và thay đổi hành vi theo hướng tích cực hơn so với nhóm nam giới trưởng thành/ cao tuổi.

Sau khi tham khảo một số mô hình can thiệp với nam thanh niên trong phòng chống bạo lực gia đình tại Việt Nam và các nước trên thế giới, CCIHP được biết RutgersWPF đang có một số can thiệp với nhóm này tại Indônêxia, Hà Lan và Nam Phi, và đang có kế hoạch triển khai mô hình này tại Việt Nam trong vòng một năm. Đó cũng chính là lý do để để CCIHP và RutgersWPF hợp tác trong dự án xây dựng mô hình ‘Tư vấn và nâng cao năng lực cho nam thanh niên trong phòng chống bạo hành giới/ bạo lực gia đình’ (Từ 1/4/2010 đến 31/3/2011). CCIHP nhận thấy thị xã Cửa Lò là địa bàn phù hợp nhất

để thực hiện dự án này.

Bởi, trước hết, Cửa Lò đã có Ban Quản lý dự án (QLDA) hoàn chỉnh với đội ngũ cán bộ địa phương đã được trang bị kiến thức vững vàng về giới, bạo hành giới và có hơn 5 năm kinh nghiệm trong việc điều phối các hoạt động phòng chống bạo lực gia đình. Do vậy, sẽ thuận lợi hơn rất nhiều khi thiết lập hệ thống quản lý mới và triển khai các hoạt động can thiệp với nam thanh niên tại đây.

Bên cạnh đó, trong thời gian qua, thông qua hoạt động truyền thông và tổ chức sự kiện, người dân tại cộng đồng đã có kiến thức cơ bản về giới, bạo hành giới và sẵn sàng đón nhận, tham gia các hoạt động phòng chống bạo lực gia đình đối với nam thanh niên. Và một yếu tố không thể không nói tới đó là đặc điểm vùng kinh tế du lịch biển đang phát triển của thị xã Cửa Lò với những thay đổi mạnh mẽ về cơ cấu lao động (chuyển từ nông nghiệp, ngư nghiệp sang dịch vụ), văn hóa ứng xử, trong đó nam thanh niên là đối tượng chịu tác động mạnh mẽ từ sự biến đổi này.

‘Tư vấn và nâng cao năng lực cho nam thanh niên trong phòng chống bạo hành giới’

Qua sơ đồ trên, ta thấy Thị Đoàn Cửa Lò là đơn vị trực tiếp điều phối các hoạt động với nam thanh niên tại 7 phường xã. Tuy nhiên, hầu hết các cán bộ đoàn cấp thị và phường đều thiếu kinh nghiệm và sự đầu tư cho các hoạt động đòi hỏi chuyên môn cao như truyền thông cộng đồng hay tư vấn cá nhân, nên tư vấn viên và đội ngũ giảng viên nguồn của dự án lớn trước đó có vai trò hỗ trợ kĩ thuật và giám sát các hoạt động. Đây cũng là điều đáng lưu ý khi thực hiện các dự án với nam thanh niên có thông qua Đoàn thanh niên. Trong một năm triển khai dự án, Thị Đoàn đã triển khai một số hoạt động sau:

Một là, nâng cao năng lực cho cán bộ Đoàn cấp thị xã và phường xã. Trước khi trực tiếp triển khai các hoạt động tại địa phương, cán bộ Thị đoàn và Phường đoàn được tham gia một số lớp tập huấn về: Giới, bạo hành giới; Kỹ năng tư vấn; Kỹ năng

điều hành sinh hoạt nhóm. Trong quá trình này, chúng tôi thấy có một số điểm cần rút kinh nghiệm đó là: sau thời gian ngắn được cung cấp kiến thức nhưng cán bộ đoàn vẫn rất thiếu kinh nghiệm thực tế để có thể đảm nhiệm các hoạt động đòi hỏi chuyên môn cao như truyền thông tại cộng đồng các kiến thức về giới, bạo hành giới, ứng xử trong hôn nhân, và tư vấn cá nhân.

cho đảm bảo chất lượng.

Hai là, thực hiện các phiên tư vấn cá nhân tại các Góc tư vấn. Bảy phường với bảy Góc tư vấn riêng tư đã được trang bị đầy đủ trang thiết bị và tài liệu nhằm cung cấp cho thanh niên các kiến thức về giới, bạo hành giới, sức khỏe sinh sản và tình dục. Tính đến ngày 31 tháng 3 năm 2011, các góc tư vấn đã có hơn 100 lượt khách hàng đến, trong đó có 17

Thành viên nhóm nam thanh niên thời đại mới tham gia trò chơi trong buổi sinh hoạt

Đặc biệt, đối với các cán bộ Thị đoàn được kỳ vọng đảm nhận vai trò giám sát thì càng khó khăn. Vì thế, khi triển khai các hoạt động thì giảng viên nguồn và tư vấn viên đã phải thường xuyên sát sao từng hoạt động sao

khách hàng được tư vấn. Hầu hết các ca tư vấn mới đang dừng lại ở việc tư vấn cho các trường hợp đơn giản. Các trường hợp khó sẽ được chuyển lên Trung tâm Tư vấn Hạnh phúc và gia đình, bởi tư vấn chuyên sâu

Thanh niên tham gia hội thi kiến thức

đòi hỏi tư vấn viên phải là người giàu kiến thức và kinh nghiệm, nhưng trên thực tế tư vấn viên tại các góc tư vấn là các cán bộ đoàn phường - mới chỉ được tham dự hai khóa kỹ năng tư vấn và chưa hề có kinh nghiệm tư vấn.

Ba là, sinh hoạt nhóm nam thanh niên thời đại mới. Có thể nói, đây là hoạt động thành công nhất của dự án can thiệp với nam thanh niên. Trước đó, tại Hà Lan, Indônêsi và Nam Phi, RutgersWPF cũng đã triển khai mô hình tư vấn nhóm nam thanh niên. Tuy nhiên, kết quả lại không như mong muốn – rất nhiều nam giới đã bỏ cuộc sau một số buổi đầu sinh hoạt. Trước khi

quyết định thử nghiệm mô hình này tại Việt Nam, CCIHP và RutgersWPF quyết định biên soạn lại cuốn tài liệu hướng dẫn sinh hoạt nhóm sao cho phù hợp với đặc điểm nhận thức và nhu cầu của thanh niên địa phương. Với kinh nghiệm sau khi thực hiện các khóa tập huấn tiền hôn nhân cho các cặp đôi thanh niên tại thị xã Cửa Lò từ năm 2009 - 2010, chúng tôi xác định rằng, nam thanh niên Cửa Lò hiện đang thiếu kiến thức về giới, bạo hành giới, luật phòng chống bạo lực gia đình, quyền tình dục, và các kỹ năng như kỹ năng kiểm soát nóng giận, kỹ năng giao tiếp, kiểm soát/ từ chối việc uống rượu bia hay kỹ năng

lập kế hoạch cho tương lai. Từ đó, chúng tôi xây dựng bộ tài liệu hướng dẫn sinh hoạt nhóm nam thanh niên thời đại mới với 11 nội dung nhằm cung cấp kiến thức và kỹ năng để nam thanh niên kiểm soát hiệu quả hơn các cảm xúc tiêu cực và xây dựng mối quan hệ tình yêu, hôn nhân tốt đẹp hơn, không bạo hành. Ở mỗi chủ đề, nhóm biên soạn đã thiết kế các hoạt động chính, đan xen giữa cung cấp kiến thức, trò chơi và ôn tập nhằm phát huy tối đa khả năng tham gia của các thành viên, tạo không khí vui vẻ và chia sẻ. Kết quả là, chúng tôi đã thành lập được 7 nhóm trên 7 phường với tên gọi ‘Nhóm nam thanh niên thời đại mới’, mỗi nhóm có 15 thành viên. Theo kết quả của Nhóm đánh giá độc lập vào cuối dự án, có hơn 90% thành viên nhóm nam thanh niên thời đại mới tham gia đầy đủ các buổi sinh hoạt nhóm, hơn 80% nam thanh niên được hỏi có câu trả lời đúng về giới và bạo hành giới, và điều quan trọng là hơn 70% nam thanh niên tham gia nhóm đã áp dụng

Thanh niên tham gia diễu hành về Luật Phòng chống bạo lực gia đình 'Vi cộng đồng không bạo hành!'

kiến thức được học vào cuộc sống hàng ngày và thấy mối quan hệ với người yêu/ vợ trở nên tốt hơn. Điểm thành công nổi bật ngoài mong đợi ban đầu của dự án đó là: mỗi thành viên nhóm trở thành một tuyên truyền viên tích cực trong cộng đồng, họ chia sẻ kiến thức và kỹ năng học được cho bạn bè, người thân, hàng xóm, và hình ảnh nam thanh niên thời đại mới bình đẳng trong quan hệ với vợ/ bạn gái dần được nhân rộng ra cả cộng đồng. Và cũng theo Nhóm đánh giá, mô hình dự án này hoàn toàn phù hợp để nâng cao năng lực cho cán bộ tuyến cơ sở mà đặc biệt là cán bộ

Đoàn trong công tác quản lý các chương trình can thiệp với nhóm nam thanh niên trong phòng chống bạo hành giới.

Tính đến hết dự án, đã có 55/ 77 buổi sinh hoạt được thực hiện. So với kế hoạch ban đầu, vẫn còn 22 buổi sinh hoạt nhóm chưa được thực hiện. Đây cũng là điểm đáng lưu ý đối với các cơ quan đã và sẽ thực hiện dự án với Đoàn thanh niên: Giám sát tiến độ hoạt động; Phối hợp với UBND thị xã và phường xã trong việc chỉ đạo cán bộ thị đoàn và phường đoàn đảm bảo tiến độ và chất lượng hoạt động; Cân nhắc trong việc chọn

đơn vị đối tác điều phối hoạt động. Và chúng tôi cũng gặp một khó khăn nữa trong việc tập hợp đối tượng tham gia, bởi nam thanh niên Cửa Lò cũng rất mải mê trong việc làm kinh tế, đặc biệt là vào mùa du lịch, hoặc di cư tới các vùng kinh tế mới, xuất khẩu lao động.

Bốn là, tổ chức sự kiện và truyền thông cho nam thanh niên tại cộng đồng. Với hoạt động này, chúng tôi cũng gặp không ít khó khăn và có nhiều điểm cần rút kinh nghiệm. Theo như kế hoạch ban đầu của dự án thì cán bộ Thị Đoàn và Phường Đoàn là người trực tiếp phụ trách thiết kế và thực hiện các buổi truyền thông tại cộng đồng. Tuy nhiên, trong quá trình thực hiện dự án, chúng tôi thấy rằng cán bộ Đoàn chưa đủ kiến thức và kỹ năng để thực hiện hoạt động này. Giải pháp cấp bách lúc đó là: 1) Giảng viên nguồn xây dựng nội dung chi tiết của các buổi truyền thông với các chủ đề gắn liền với sự quan tâm của nam thanh niên hiện nay như: Tình yêu và bạo lực; Minh là đàn ông, mình chống bạo lực gia đình;

Giao tiếp hiệu quả. 2) Cán bộ Đoàn tham gia vào khóa tập huấn về chủ đề truyền thông mới cho tuyên truyền viên cùng với tuyên truyền viên của dự án lớn. May mắn là, các hoạt động này đã được thiết kế trong chùm hoạt động của dự án lớn nên hoạt động truyền thông tại cộng đồng đã thực hiện được 23 buổi/ 7 phường. So với kế hoạch đề ra, số buổi truyền thông này mới thực hiện được 33%. Nguyên nhân chính ở đây là sự điều phối thiếu chặt chẽ và nhiệt tâm của Thị Đoàn với Phường Đoàn.

Song song với hoạt động truyền thông, chúng tôi thực hiện một số sự kiện lớn nhân ngày Thế giới phòng chống bạo hành (ngày 25 tháng 11) và ngày Thành lập Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh (ngày 26 tháng 3). Ban QLDA TX Cửa Lò đã kết hợp

với Thị Đoàn, Phường Đoàn triển khai một số sự kiện lớn như: 1) Giải bóng đá Nam thanh niên thời đại mới; 2) Hội thi Thanh niên thanh lịch tại Phường Nghi Thu; 3) Hội thi Nam giới thời đại mới tại Phường Nghi Thủy; 4) Đi bộ diễu hành hưởng ứng hoạt động phòng chống bạo hành giới. Kết quả là, hàng nghìn đoàn viên thanh niên đã tham gia tích cực vào các sự kiện. Sự có mặt của họ trong mỗi trận bóng, mỗi tiểu phẩm, mỗi cuộc thi kiến thức hoặc diễu hành đều nói lên tinh thần quyết tâm của thanh niên trong công cuộc phòng chống bạo hành. Hy vọng rằng, mỗi bạn trẻ tham dự sự kiện sẽ nhớ và hành động theo thông điệp mà sự kiện mang đến: ‘Chơi đẹp, Sống không bạo hành’, ‘Trao yêu thương, chia trách nhiệm’, ‘Tình yêu là tôn trọng và chia sẻ trách nhiệm’, ‘Bạn

cũng biết đau, đừng làm đau người khác’, v.v...

Trong công tác phòng chống bạo hành giới tại Việt Nam, cho tới nay, chưa có nhiều dự án hướng tới can thiệp đối với nam thanh niên. ‘Tư vấn và nâng cao năng lực cho nam giới trong phòng chống bạo hành giới’ là mô hình thí điểm với các hoạt động đa dạng: nâng cao năng lực, tư vấn cá nhân, sinh hoạt nhóm, truyền thông cộng đồng, tổ chức sự kiện cộng đồng v.v...

Chúng tôi hy vọng rằng, với những chia sẻ trên đây trong việc triển khai dự án tại thị xã Cửa Lò, các cơ quan/ tổ chức cùng hoạt động trong lĩnh vực phòng chống bạo hành giới/ bạo lực gia đình sẽ có thêm cách tiếp cận mới, cũng như các bài học kinh nghiệm và điểm đáng lưu ý khi thực hiện can thiệp với nam thanh niên.

NAM THANH NIÊN ĐÀ NẴNG THAM GIA PHÒNG CHỐNG **BẠO LỰC GIA ĐÌNH** VÀ **BẤT BÌNH ĐẲNG GIỚI**

Đỗ Lê Vũ¹

Từ những vấn đề thực tế...

Tại Đà Nẵng nói riêng và Việt Nam nói chung, hiện nay tình trạng bạo lực gia đình, bạo lực học đường, bạo lực giới đang giống lên một hồi chuông cảnh báo trong giới trẻ. Không thể nói tuổi trẻ ngày xưa không đánh nhau, cũng không thể nói ngày xưa những người trẻ không có những hành động dại dột của tuổi mới lớn. Vấn đề là ngày xưa chuyện xấu chỉ dừng lại ở mức độ gây gỗ, đánh nhau trong xóm, trong ngõ, những cử chỉ nghịch ngợm của tuổi học trò. Nhưng bây giờ, giới trẻ cũng đánh nhau nhưng ở mức độ trầm trọng hơn, thậm chí chỉ một cái liếc nhìn là giới trẻ có thể dùng dao đâm chết một mạng người... Cùng với sự phát triển của kinh tế và xã hội, thế hệ một số bạn trẻ cũng đang bị đầu độc bởi ma lực của những trò chơi chém giết trong game, đồng thời cũng bị “nhiễm

khẩn” từ chính những cảnh bạo hành trong gia đình và ngoài xã hội. Thế nhưng, tuổi trẻ cũng lại rất chậm để cảm nhận được hậu quả của những đoạn phim, bức ảnh được gửi lên mạng. Là lứa tuổi dễ bị kích động, dễ bắt chước, không ít những bạn trẻ tự làm hại mình khi sử dụng không kiểm soát các tiến bộ của công nghệ. Chính người lớn đã góp phần không nhỏ làm tăng thêm

tính hung hãn, côn đồ ở trẻ. Học sinh tiếp xúc với hàng ngàn cảnh bạo lực... để rồi trở thành một hình ảnh quen thuộc và bất chước theo. Phía gia đình chưa quan tâm, chưa thân thiện với con cái trong khi xã hội lại có quá nhiều yếu tố độc hại đối với lứa tuổi các em. Nhiều bậc cha mẹ có tư tưởng khoán trắng việc giáo dục con cái cho nhà trường. Sự thiếu chăm sóc về mặt tình cảm

Khi bạo lực trở thành nỗi ám ảnh của giới trẻ...

¹ Ban Thanh Thiếu Nhi - Trường học - Thành đoàn Đà Nẵng

... thì những chương trình can thiệp cần hơn bao giờ hết.

của cha mẹ khiến trẻ có hành vi bạo lực để được cha mẹ quan tâm, thậm chí có nhiều gia đình, bố mẹ của các em thường hay cư xử với nhau bằng hành vi bạo lực, vô hình chung trở thành một hình ảnh quen thuộc để sau này chính các em khi lớn lên cũng sẽ cư xử như cha mẹ mình.

Ra ngoài xã hội, trẻ cũng bị cô đơn, các em thấy mình lạc lõng trong đám đông. Nếu các em có bỏ học lang thang ngoài đường cũng chẳng người lớn nào thèm hỏi. Đáng trách hơn khi 5-7 học sinh đánh nhau, người lớn thấy cũng chỉ... đứng nhìn. Sự vô cảm của người lớn đã biến các em thành những đứa trẻ chỉ thích sử

dụng nắm đấm... Một trong những nguyên nhân là từ phía nhà trường chính, là sự giáo dục hiện nay chưa đủ, thậm chí không giáo dục về việc phòng chống bạo lực.

Bình đẳng giới “gõ cửa” học đường

Từ những thực tế đó, từ tháng 9/2010, Thành Đoàn Đà Nẵng đã triển khai một chương trình nhằm nâng cao kỹ năng về bình đẳng giới và phòng, chống bạo lực gia đình cho học sinh, sinh viên,. Đã có 8 câu lạc bộ về phòng, chống bạo lực gia đình ra đời tại một số trường đại học và trung học phổ thông tại Đà Nẵng. Điều đặc biệt nhất là các bạn tham gia sinh hoạt các Câu lạc bộ

này đều là nam giới. Từ khi thành lập đến nay, 8 Câu lạc bộ tại các Trường THPT Hoàng Hoa Thám, THPT chuyên Lê Quý Đôn, THPT Phan Châu Trinh, THPT Nguyễn Thượng Hiền, Đại học Thể dục - Thể thao Đà Nẵng, Đại học Duy Tân đã tổ chức được 64 buổi sinh hoạt định kỳ với những nội dung xoay quanh chủ đề giới và bình đẳng giới, kỹ năng quản lý sự tức giận, xác định các chuẩn mực nam giới, nhận diện bạo lực và phân biệt các dạng bạo lực, cũng như kế hoạch hành động, phòng chống Bạo lực gia đình, mối quan hệ giữa nam tính và bạo lực... Nhờ chia sẻ cởi mở, mỗi thành viên đã có cái nhìn đúng đắn và chuẩn xác hơn về vấn đề bạo lực trong gia đình. Họ hiểu được những hành động có thể gây tổn thương sâu sắc đến tâm hồn của người khác, dù nhỏ, thấy được trách nhiệm của mình trong việc tham gia phòng chống bạo lực gia đình và xây dựng gia đình hạnh phúc trong tương lai. Việc thành lập và duy trì sinh hoạt của các Câu lạc bộ như

vậy là vô cùng cần thiết, trong tình hình việc hướng dẫn kỹ năng sống, thái độ ứng xử văn hóa, công tác tư vấn cho học sinh chưa được coi trọng đúng mức. Tại buổi sinh hoạt của Câu lạc bộ Bạn và Tôi, Trường Đại học Thể dục - Thể thao Đà Nẵng, bạn Nguyễn Gia Thuận, thành viên Câu lạc bộ bộc bạch: “Do các thành viên CLB đều là nam giới, nên chúng tôi dễ dàng hơn khi nói lên những ưu, khuyết điểm của mình, kể cả chia sẻ những điều trước đây chưa từng kể với ai. Qua đó, tôi dần nhận ra mẫu người đàn ông lý tưởng trong mắt các bạn gái là lấy yêu thương, tôn trọng, sẵn sàng chia sẻ với vợ con làm nguyên tắc sống”.

Tháng 11/2010, Ban Thường vụ Thành Đoàn đã tổ chức Diễn đàn về Bạo lực học đường dành cho đối tượng là các Bí thư Đoàn trường Trung học phổ thông, các trường Đại học, Cao đẳng trên thành phố. Diễn đàn là nơi để các bạn trẻ chia sẻ về thực trạng trường mình và học hỏi những kinh nghiệm lẫn nhau

trong việc hạn chế các hành vi bạo lực học đường và đem những mô hình hay về áp dụng tại trường mình. Có thể kể đến một số trường các bạn đã tổ chức những mô hình, những cuộc thi hết sức ý nghĩa như: Ban Thường vụ Đoàn trường Trung học phổ thông Hoàng Hoa Thám đã tổ chức một buổi nói chuyện dưới cờ về Bất bình đẳng giới và Bạo lực gia đình bằng cách thể hiện một màn múa võ đặc sắc do chính các bạn nữ trong trường thể hiện, thông điệp mà các bạn muốn gửi đến rằng phụ nữ vẫn có thể mạnh mẽ như bao người đàn ông khác. Thông điệp đã tác động đến lớn đến suy nghĩ của các bạn nam thanh niên trong trường cũng như cả những thầy cô giáo trong việc xóa bỏ bất bình đẳng giới; Tại trường Đại học Thể dục Thể thao các bạn đã tổ chức một cuộc thi với tựa đề “Nam công gia chánh”. Thông điệp mà các bạn muốn đưa ra là đàn ông hay phụ nữ đều có thể nội trợ, Cuộc thi đã thu hút hơn 100 bạn nam thanh niên đến từ các Chi đoàn, hay như trường

Trung học phổ thông Phạm Phú Thứ các bạn đã tổ chức một buổi diễu hành bằng xe đạp trên một tuyến đường, điều đặc biệt ở đây là trên xe người cầm tay lái là các bạn nữ và ngồi sau là các bạn nam... Và một số trường khác trên địa bàn thành phố cũng đã có nhiều mô hình hay và ý nghĩa qua đó tác động rất lớn trong nhận thức của các bạn nam thanh niên trong việc xóa bỏ bất bình đẳng giới và phòng chống Bạo lực gia đình.

Có thể nói sự ra đời của 8 Câu lạc bộ về phòng chống Bạo lực giới, Bạo lực gia đình là mô hình hết sức ý nghĩa, giúp các bạn trẻ thực sự trưởng thành hơn và biết yêu thương những người xung quanh hơn. Điều đó đã được minh chứng tại Diễn đàn “Nam Thanh niên với Bình đẳng giới và Phòng, chống Bạo lực gia đình” tại nhà Văn hóa Lao động thành phố Đà Nẵng vào ngày 9/1/2011. Tại diễn đàn này, các bạn đã cùng nhau trao đổi, chia sẻ những nhận thức, suy nghĩ thông qua việc thể hiện ý tưởng của chính các bạn thông qua các tiểu phẩm, ý

tưởng nghệ thuật. Diễn đàn đã thành công và thu hút hơn 800 bạn thanh niên đang theo học tại các trường Trung học phổ thông trên địa bàn thành phố.

...Và đến với địa bàn đoàn phường

Song song với việc hình thành các Câu lạc bộ nam thanh niên với bình đẳng giới và phòng chống bạo lực gia đình tại các trường THPT và các trường Đại học, Cao đẳng, Đoàn Thanh niên tại các phường thuộc quận Hải Châu, Liên Chiểu và một số phường trên địa bàn thành phố cũng đã và đang tổ chức những Câu lạc bộ thanh niên với việc phòng chống Bạo lực gia đình. Câu lạc bộ cũng đã thu hút được sự tham gia của các đối tượng nam thanh niên, trung niên. Các buổi sinh hoạt được chia ra thành 2 nhóm nam thanh niên và nam trung niên. Với những kinh nghiệm đã học được, các bạn điều hành đã nỗ lực hết mình để giúp cho các đối tượng này nhận thức được các dạng bạo lực gia đình. Đối với các bạn trẻ là những người chưa có gia đình thì bản thân các bạn cũng thừa nhận đã từng gây

Mô hình CLB tỏ ra có nhiều ưu điểm trong các hoạt động kêu gọi sự tham gia của thanh thiếu niên phòng chống BLGD.

bạo lực cho người bạn gái của mình, vì lúc đó bạn không kiềm chế được cơn bực tức để rồi khi hành động xong bạn cảm thấy hối hận. Một số bác ở độ tuổi trung niên cũng nhìn nhận rằng họ đã từng gây bạo lực cho chính người vợ của mình. Thực tế khi làm việc với nhóm đối tượng trung niên, các bạn điều hành cảm thấy rất khó khăn, vì theo các bạn chia sẻ, thì nhóm đối tượng này nghĩ rằng bản thân người điều hành là những người trẻ tuổi, thậm chí chưa có gia đình thì làm sao họ không có đủ kinh nghiệm để nói chuyện với các bác về những vấn đề này. Đã có lúc xảy ra phát sinh những mâu

thuẫn tranh luận giữa các nam thanh niên thành viên và người điều hành tưởng chừng như không thể giải quyết được, nhưng có thể chắc chắn rằng dường như cứ sau mỗi buổi sinh hoạt, sau mỗi lần chia sẻ, các thành viên đã có những thay đổi nhất định trong chính suy nghĩ của họ. Họ biết cách kiềm chế cơn nóng giận, biết cách chia sẻ và đem những gì họ đã được nghe chia sẻ lại với những người khác. Đó cũng xem như là một thành công nhất định của việc hình thành các Câu lạc bộ này.

Vài suy ngẫm ...

Có thể nói, giáo dục bình đẳng giới là chiến lược lớn

của nhà trường. Nó phải được đặt đúng tầm mức cần có. Nếu không quan tâm sâu sắc vấn đề này, không chỉ nền giáo dục mà cả xã hội sẽ phải hối tiếc về sự thụ động và các giải pháp muộn màng của chính chúng.

Tại Việt Nam, hướng tiếp cận nam giới để can thiệp thay đổi hành vi và truyền thông về PC BLGD còn đang ở giai đoạn khởi đầu. Tuy nhiên, hướng tiếp cận này cũng đã tiếp thu kinh nghiệm từ các chiến dịch truyền thông trên

thế giới và bước đầu tổ chức các hoạt động nâng cao nhận thức cho nam giới tại Việt Nam. Chúng ta rất cần sự đóng góp, trao đổi kinh nghiệm nhằm tiếp cận nam giới hiệu quả hơn nữa để giảm thiểu bạo lực gia đình.

Sau mỗi buổi sinh hoạt các thành viên đã có những thay đổi nhất định trong cách suy nghĩ của họ

**BẠO LỰC GIỚI
GÓC NHÌN TỪ LÝ LUẬN
VÀ PHÁP LUẬT**

HIỂU VỀ NAM TÍNH VÀ NHỮNG TÁC ĐỘNG CỦA VIỆC XÃ HỘI HÓA NHÂN CÁCH CỦA NAM THANH NIÊN TRONG VIỆC HÌNH THÀNH THÓI

GIA TRƯỞNG VÀ HÀNH VI BẠO LỰC CỦA NAM GIỚI?

Lê Hồng Giang¹

Câu hỏi này đã được trả lời bằng nhiều nghiên cứu tại Châu Mỹ và châu Phi. Nó cũng có thể là một chủ đề cho một nghiên cứu lớn và cần phải được tiến hành thật sự quy mô tại Việt Nam mà bất cứ người nào làm công tác bình đẳng giới đều mong muốn. Xong hiện nay, điều kiện để thực hiện một

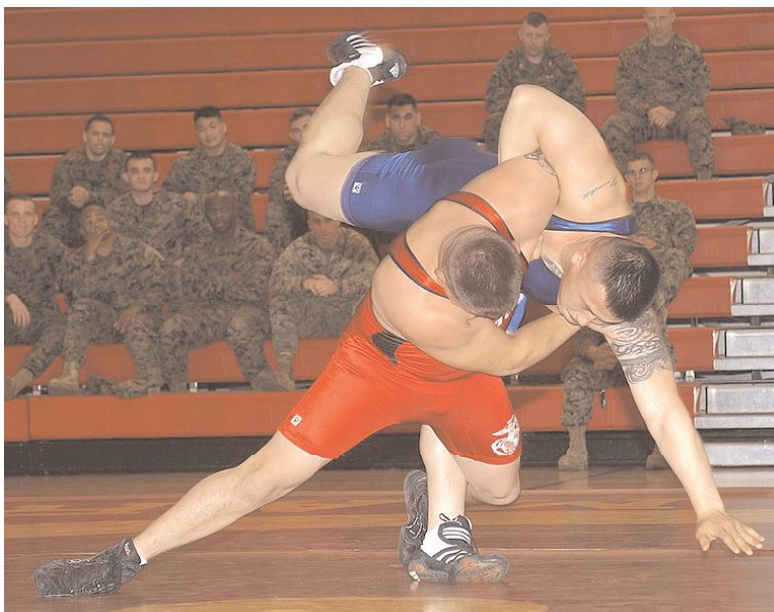
nghiên cứu như vậy chưa được sẵn sàng.

Tuy vậy, chúng tôi vẫn muốn có được câu trả lời nhằm tìm hiểu nguyên nhân sâu xa của các hành vi bạo lực của nam giới với phụ nữ, để có những chương trình can thiệp hiệu quả. Do chưa có điều kiện thực hiện một nghiên cứu thật bài bản, bài

viết này chỉ dựa trên việc nghiên cứu tài liệu sẵn có bao gồm các cuốn sách về các đặc điểm nam tính và những quan sát cuộc sống thường ngày. Bài viết được chia làm hai chủ đề chính: 1) Cần hiểu thế nào về nam tính và việc xã hội hóa nhân cách của nam giới và 2) những tác động của việc xã hội hóa các đặc điểm nam tính trong tính cách nam giới tới việc hình thành thói gia trưởng và hành vi bạo lực của nam giới đối với phụ nữ.

1. NAM TÍNH VÀ VIỆC XÃ HỘI HÓA NHÂN CÁCH CỦA NAM GIỚI

“Nam tính là một định nghĩa mang tính xã hội, do xã hội quy định đối với các em trai và những người đàn ông” (Kamla Bhasin). Tất cả những đặc điểm được coi là nam tính đều liên quan đến phẩm chất chứ không liên quan đến sinh học. Thông thường, nam tính có

Nam tính được đồng nghĩa với sức mạnh...

¹ Cán bộ dự án CSAGA

những đặc điểm như sức khỏe, sự quyết đoán, không sợ hãi, độc lập, tự chủ và đầy tham vọng. Thể hiện quyền lực, điều khiển người khác là một trong các dấu hiệu quan trọng của nam tính trên khắp toàn cầu. Khi bàn về vấn đề nam tính, chúng tôi muốn tỏ rõ quan điểm không đồng tình với ý kiến cho rằng nam tính là đặc điểm sinh học mà đàn ông khi sinh ra đã có. Các cậu bé sinh ra không hung bạo mặc dù chúng cũng có thể hiện mức độ cao hơn về sự cáu gắt và điều khiển người khác, những yếu tố liên quan đến sự hiếu động thái quá và tính gây hấn sau này (Stormont và Zental, 1995 - trích từ “Từ bạo lực đến chung sống hoà bình”). Trẻ em trai và đàn ông nói chung có thể có sức lực hơn ví dụ như có cơ bắp, sự dẻo dai, có thể làm các công việc đòi hỏi tới sức lực. Tuy nhiên điều này không đồng nghĩa với việc họ là người có sức mạnh, quyền lực và hung bạo. Chúng ta đều có thể bắt gặp hình ảnh những người đàn ông có thể là một

...và quyền lực

người chồng hiếu thắng vũ phu, nhưng lại tỏ ra sợ sệt, hèn nhát trước ông chủ của họ. Điều này cho thấy rằng đàn ông có thể có những biểu hiện nam tính (hiếu thắng, vũ phu) trong hoàn cảnh họ có quyền lực và biểu hiện nữ tính (làm theo người khác, thụ động) khi họ trong hoàn cảnh lệ thuộc. Do đó, nam tính thường được thể hiện trong mối quan hệ với nữ tính, nó là biểu hiện của mối quan

hệ quyền lực. Nếu nam tính được quy định bởi sinh học thì sẽ không có những người đàn ông hiền lành, biết quan tâm đến người khác và không có những phụ nữ hay gây gổ hung tàn. Nhưng những người đàn ông và đàn bà như vậy vẫn tồn tại.

Không chỉ như vậy, mặc dù hầu hết ở mọi nơi, nam tính đồng nghĩa với sức mạnh, quyền lực và sự hung bạo² nhưng đặc điểm nam tính có

² Kamla Bhasin: Những nghiên cứu về đặc điểm nam tính

thể khác nhau qua thời gian và giữa cộng đồng này so với cộng đồng khác. Chính vì nam tính được quy định bởi xã hội nên mới có biểu hiện như vậy. Nam giới ở Thụy Điển có thể vào bếp chuẩn bị bữa ăn, tắm giặt và chăm sóc con, nghỉ việc khi con còn nhỏ, còn hầu hết nam giới ở các nước châu Á thì lại cười nhạo về điều đó. Nói cho đúng hơn, nếu một nam giới châu Á hoặc ở Việt Nam làm những việc chăm sóc người khác như vậy thường bị người xung quanh coi thường, vì bị cho rằng là làm những việc của đàn bà, không nam tính. Điều này vẫn còn đúng với nam giới nông thôn khi đàn ông là đại diện cho uy quyền nên không thể làm các việc để phục vụ người khác mà người khác phải phục vụ họ. Xong điều đó không còn đúng hoàn toàn với nam giới thành phố. Tại các thành phố lớn, ta dễ dàng bắt gặp những người đàn ông đi chợ, chăm sóc người ốm hoặc hình ảnh hai vợ chồng bàn bạc công việc một cách công bằng. Điều này không thể có tại Việt Nam trong thời phong kiến.

Những ví dụ thật đơn giản như vậy cũng có thể cho thấy nam tính là những phẩm chất do xã hội quy định, chúng có thể khác nhau tùy theo thời gian và cộng đồng mà một nam giới cụ thể đang sinh sống.

2. NAM TÍNH ĐƯỢC HÌNH THÀNH THẾ NÀO?

Sự hình thành nam tính bắt đầu ngay từ khi em bé được sinh ra cho đến suốt cuộc đời sau này (Bem, 1993; Money & Tucker, 1975; Zilbergeld, 1992). Money và Tucker (1975, trang.86) cho rằng chúng ta học về các vai trò giới giống hoàn toàn với cách chúng ta học nói. Môi trường đầu tiên là gia đình trong đó cha mẹ đóng vai trò quan trọng nhất. Sau đó là trường học, cộng đồng xung quanh và những người cùng trang lứa.

Gia đình, trường học, cộng đồng trong đó có cha mẹ, ông bà, thầy cô giáo, bạn bè, các bài học tôn giáo hay thậm chí các sản phẩm truyền thông luôn là những người thầy dạy về nam tính hay nữ tính, hoặc cụ thể là các bài học về ứng xử hoặc những hành vi cần thể hiện.

Bố mẹ, ông bà thì thường hay dạy bảo cụ thể về việc là con trai hay đàn ông thì nên làm gì, không nên làm gì. Các thầy cô và các bài học ở trường cũng tương tự như vậy. Trẻ con thường học cách cư xử thông qua hành vi của những người xung quanh. Các hành vi của bố và bạn bè cùng trang lứa thường ảnh hưởng tối đa tới các hành vi của con trai. Các cậu con trai thường thấy rằng là đàn ông thì phải có quyền lực, phải dạy dỗ được người khác, thông qua cách cư xử của bố với mẹ và các con, hoặc của những người bạn mà chúng thường chơi cùng. Các phương tiện thông tin đại chúng cũng luôn luôn củng cố các bài học này bằng các hình ảnh nam giới gắn liền với sức mạnh và quyền lực. Hàng ngày trên truyền hình hoặc đài phát thanh, người ta không khó để thấy hình ảnh các vị lãnh đạo là nam giới, các thanh niên đầy cơ bắp đi kèm với rượu, bia, xe ô tô sang trọng và hành vi anh hùng cứu mỹ nhân... Tất cả những hình ảnh như vậy ngày ngày thấm sâu vào

Ngay từ nhỏ các bé trai luôn được mong đợi trở thành người đàn ông mạnh mẽ

tiềm thức và tư tưởng các bé trai về hình ảnh một người đàn ông thực thụ mà xã hội đang mong đợi.

Sự trông đợi hay những bài học về nam tính diễn ra hàng ngày. Một bé trai luôn luôn được trông đợi để trở thành người dũng cảm, cứng rắn, có sức mạnh, không biết sợ hãi và phải là người lãnh đạo trong gia đình cũng như ngoài xã hội. Điều này có thể được chứng minh bất cứ lúc nào nếu ta quan sát việc các ông bố bà mẹ dạy dỗ các cậu con trai của mình hoặc

những câu trả lời cho câu hỏi “Bạn muốn con trai của mình trở thành một người như thế nào”. Chúng tôi không thể đưa ra một bằng chứng cụ thể nào mang tính khoa học ở đây, nhưng với hơn 10 cặp bố mẹ mà chúng tôi đặt câu hỏi này một cách ngẫu nhiên tại các điểm vui chơi tại Hà Nội trong tháng 4 năm 2011, tất cả các câu trả lời đều bao gồm rất nhiều đặc điểm nói trên. Cụ thể hơn, trong khi hướng dẫn các con chơi, nếu là con trai, các ông bố bà mẹ thường hướng dẫn con chơi

các trò chơi được coi là có nam tính như đua ô tô, cưỡi ngựa, cưỡi bò tót. Mỗi khi các bé trai có chọn ngỗng các con vật hiền lành một chút như thỏ, dê hay là hươu thì lại được bố mẹ nhắc nhở là “Con trai ai lại cưỡi con này, con cưỡi con hổ kia nhé” hay là “Con cưỡi sư tử nhé”...

3. MỐI LIÊN HỆ GIỮA NAM TÍNH VỚI THỜI GIA TRƯỞNG VÀ HÀNH VI BẠO LỰC VỚI PHỤ NỮ

Sức khỏe, sự mạnh mẽ hay việc không biết sợ hãi không phải là những yếu tố bị lên án và bản thân chúng

không phải là tiêu cực. Tuy nhiên, các đặc điểm nam tính đó thường khiến nam giới luôn phải chứng minh mình có được chúng bằng các hành động tiêu cực. Hành vi bạo lực là một trong các hành động như vậy. Cái đáng nói hơn là trẻ em trai và nam giới lại luôn được khuyến khích thể hiện các hành động đó. Xã hội đã làm cho hầu hết các em trai tin rằng việc thể hiện nỗi sợ hãi hay buồn chán là điều không thích hợp với chúng nhưng nếu thể hiện sự giận dữ hay hung hăng thì lại là điều bình thường³.

“Bé trai thường được dạy bạo lực bằng cách xem bố hoặc các anh trai gây bạo lực, bằng cách được khuyến khích được chơi súng và được tặng thưởng khi chúng đánh nhau. Bằng cách được nói rằng cách duy nhất để trở thành “người đàn ông thực thụ” là đánh nhau với bất cứ ai xúc phạm mình”⁴. Do vậy, nhiều bé trai đã được nuôi dưỡng với niềm tin rằng chúng có quyền mong đợi những điều nhất định từ phụ nữ, và nếu phụ nữ không đáp ứng

những điều đó (chẳng hạn như nghĩa vụ gia đình hoặc tình dục) thì chúng có quyền sử dụng sự hành hạ thể xác hay lăng mạ, xỉ nhục phụ nữ.

Bạo lực không chỉ thể hiện bằng những hành vi thể chất, mà còn bằng những hành vi kiểm soát bằng cử chỉ, lời nói. Trẻ em trai học được cách kiểm soát người khác từ hình ảnh người bố luôn thống trị trong gia đình bằng việc ra lệnh, áp đặt mọi việc lên người khác. Ông bố có thể bắt mọi người trong gia đình báo cáo mọi việc với ông trước khi được thực hiện nó, hoặc chỉ được làm những việc mà ông cho phép. Người con trai có thể sẽ phản ứng với những kiểu áp đặt của ông bố, nhưng chính anh ta sẽ lặp lại hành động đó với gia đình nhỏ của mình. Thói gia trưởng cứ như vậy mà hình thành và truyền từ đời này sang đời khác.

Đàn ông được mong đợi phải trở thành những người trụ cột về kinh tế trong gia đình, và nếu như anh ta

không đảm bảo được vai trò đó, anh ta sẽ dùng bạo lực để thể hiện tính nam nhi. Anh ta có thể đánh mắng, chửi rủa hoặc thực hiện mọi hành động kiểm soát người phụ nữ hoặc các thành viên khác trong gia đình.

Đó chỉ là một vài ví dụ nhỏ về mối liên hệ giữa nam tính với bạo lực. Còn rất nhiều gánh nặng khác nữa mà xã hội và chính nam giới đang đẩy lên vai bản thân mình về trách nhiệm làm một người đàn ông.

Để nam tính không còn là gánh nặng với nam giới, và nam tính không còn là nguyên nhân của bạo lực thì các hệ tư tưởng và chuẩn mực cần phải được thay đổi. Và trên hết, đàn ông phải giảm được sự tiêu cực của các đặc điểm nam tính. Chúng tôi rất đồng ý với tác giả cuốn “Những nghiên cứu về đặc điểm nam tính” khi cho rằng trẻ em trai cần được học cách nội trợ, để không còn thời gian chơi các trò chơi bạo lực; nam giới cần biết chăm sóc con cái và làm việc nhà để củng cố khả năng biết yêu thương và để cởi bỏ đi sự cứng

3 CSAGA, 2010: Từ bạo lực đến chung sống hòa bình (tr 11)

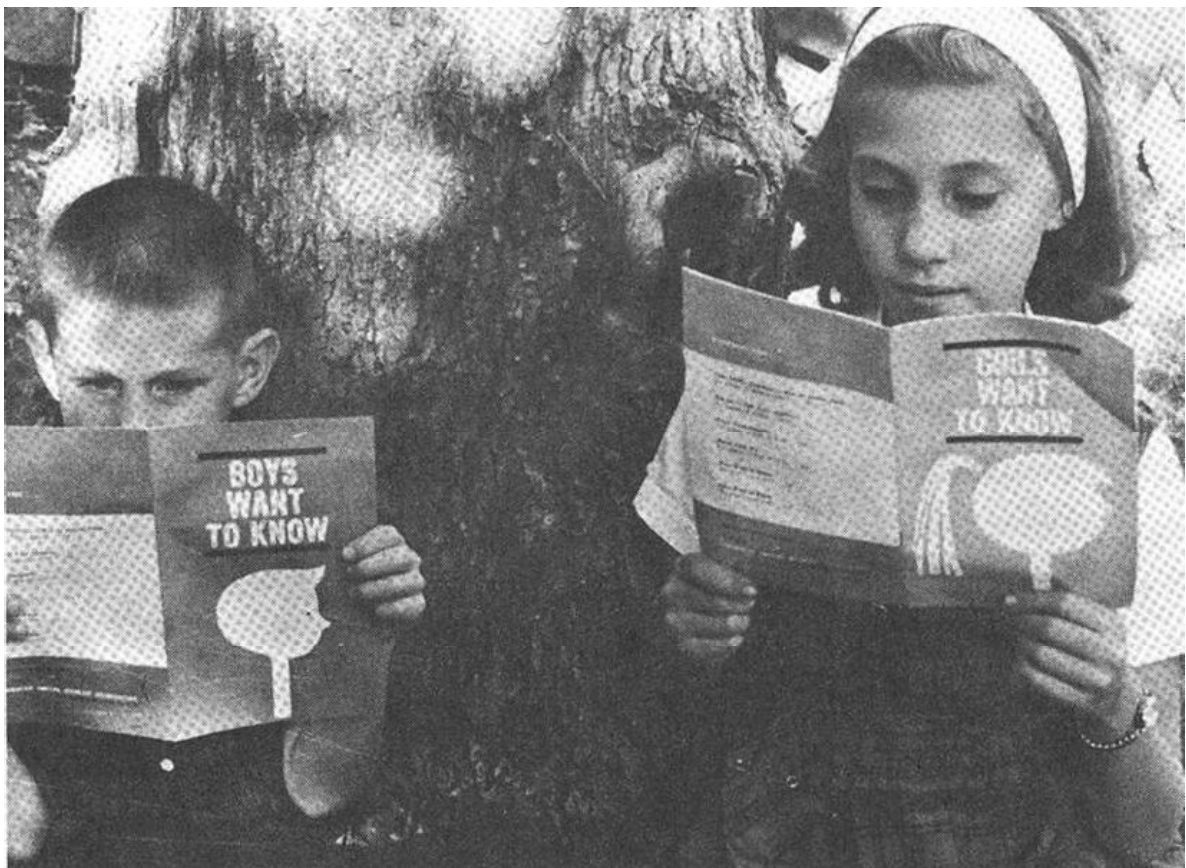
4 CSAGA, 2010: Từ bạo lực đến chung sống hòa bình (tr 11)

nhắc, tính hung hăng và ý thức coi mình là trung tâm của họ⁵.

Các chương trình can thiệp chắc chắn cần đánh thức những phẩm chất tốt đẹp

của người đàn ông, khuyến khích phát triển lòng yêu thương, sự quan tâm đến người khác trong chính con người của họ. Bên cạnh đó, cần tạo ra các phong

trào làm thay đổi quan niệm xã hội về nam tính, tạo ra môi trường phù hợp để nam giới bày tỏ yêu thương và tôn trọng sự bình đẳng.

Cần tạo ra các phong trào làm thay đổi quan niệm xã hội về nam tính, tạo ra môi trường phù hợp để nam giới hướng tới sự bình đẳng

5 Kamla Bhasin: Các nghiên cứu về đặc điểm nam tính (tr62, 63)

TRUYỀN THÔNG XÃ HỘI

TIẾP CẬN MỚI TRONG CÔNG TÁC PHÒNG CHỐNG BẠO LỰC ĐỐI VỚI PHỤ NỮ

Nguyễn Phương Thảo¹

Như một sự tất yếu của phát triển xã hội, Social Media hay Truyền thông xã hội được sử dụng trong hầu hết mọi lĩnh vực, trở thành một kênh truyền thông có rất nhiều ưu điểm so với những phương thức truyền thống khác. Và tất nhiên các dự án phát triển xã hội (bao gồm lĩnh vực phòng chống bạo lực gia đình đối với phụ nữ) không là ngoại lệ khi bắt đầu có những nỗ lực áp dụng truyền thông xã hội

như một kênh hiệu quả trong các hoạt động truyền thông.

TRUYỀN THÔNG XÃ HỘI LÀ GÌ?

Social Media hay Truyền thông xã hội – dù không còn quá xa lạ song vẫn được coi là một thuật ngữ khá mới mẻ khi chỉ bắt đầu được nhắc đến rầm rộ trong nửa cuối thập kỷ đầu tiên của thế kỷ XXI.

Có nhiều định nghĩa về Truyền thông xã hội và hiện chưa có một định nghĩa chuẩn tắc về thuật ngữ này. Theo Wikipedia Việt Nam, Truyền thông xã hội (tiếng Anh : Social Media) là một thuật ngữ để chỉ một cách thức truyền thông kiểu mới, trên nền tảng là các dịch vụ trực tuyến, với mục đích tập trung các thông tin có giá trị của những người tham gia.²

thành viên có thể giao tiếp với nhau một cách công khai. Đó có thể là blog, các trang mạng xã hội, các bảng tin nhắn và diễn đàn. Truyền hình, radio và các báo in không phải là xã hội vì khán giả của những kênh truyền thông này không có cách nào để tương tác trực tiếp với tác giả của những thông tin được đưa ra.³

Nhìn chung, truyền thông xã hội là một kênh truyền thông

còn mới mẻ, được xây dựng trên nền tảng Internet

và người sử dụng tự tạo nội dung và tương tác với nhau trực tiếp, đa chiều và chủ động. Các

thành viên kết nối với nhau thông qua quan hệ xã hội, giới tính, công việc... Đặc điểm khác biệt của Truyền thông xã hội so với các công cụ truyền thông

Theo ông Trần Hữu Luật-Giám đốc khu vực Admax Network Việt Nam : Truyền thông xã hội là nơi để các

1 Cán bộ dự án Tổ chức Hòa bình và Phát triển Tây Ban Nha (PyD)

2 http://vi.wikipedia.org/wiki/Truy%E1%BB%81n_th%C3%B4ng_x%C3%A3_h%E1%BB%99i

3 <http://emarketing.vn/Articledetail.aspx?tabid=94&articleid=1743>

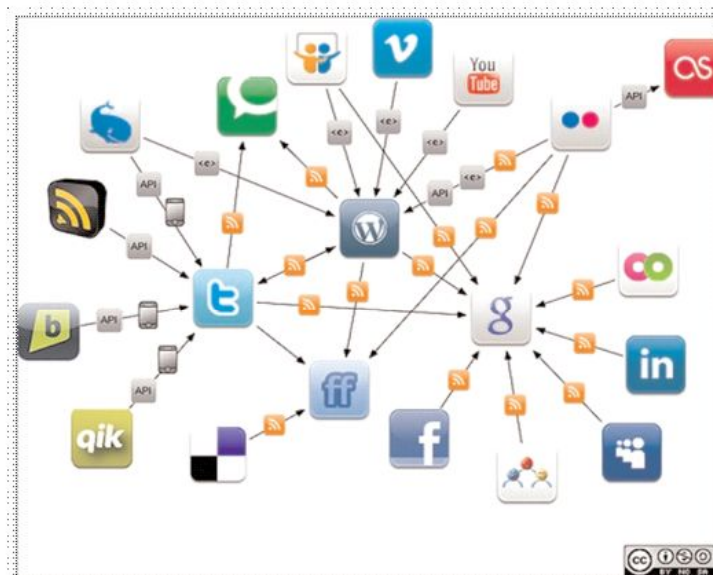
khác là tính dễ tiếp cận phát tán của nó, có thể thấy là mọi thông tin đều được chuyển đến mọi thành viên một cách nhanh chóng, liên tục và cập nhật. Ngoài ra, do tính chất tương tác nhiều chiều giữa các thành viên nên thông tin đưa ra sẽ chuyển biến và hợp với mong muốn của số đông người sử dụng và người tiếp nhận thông tin. Các đặc điểm này lý giải tại sao dù ra đời muộn hơn nhưng truyền thông xã hội lại phát triển rất mạnh mẽ và có khả năng công cụ này sẽ 'soán ngôi' các công cụ truyền thông khác trong tương lai.

Truyền thông xã hội được thể hiện dưới các hình thức khác nhau như mạng giao lưu chia sẻ thông tin cá nhân (Facebook, MySpace, Yahoo360 Plus, Twitter, Zing, Myopera.com...) hoặc các mạng chia sẻ những tài nguyên cụ thể (Youtube, Flickr, Picasa...). Thành công được nhiều người biết đến là mạng xã hội Facebook. Facebook ra đời vào năm 2005 và chỉ sau gần 6 năm phát triển, mạng xã hội này đã thu hút được sự tham gia

của 600 triệu người trên thế giới (tính đến ngày 5/1/2011)⁴. Chỉ với thông tin nhỏ được một người dùng cung cấp, chỉ sau vài giây, mọi thành viên trong mạng lưới của người đó sẽ biết tới thông tin này và tạo những bình luận đối với thông tin đó. Như vậy, Facebook không những giúp tạo ra thông tin mà còn giúp các thành viên tương tác một cách trực tiếp, chủ động và nhiều chiều. Chính điều này là nhân tố khiến cho Facebook trở thành một trang mạng phổ biến của nhiều người trên thế giới, đặc biệt là đối với giới trẻ.

TRUYỀN THÔNG XÃ HỘI Ở VIỆT NAM

Truyền thông xã hội ở Việt Nam hiện vẫn là một thuật ngữ mới và mới chỉ xuất hiện cách đây vài năm. Xuất hiện sớm nhất và phổ biến trong giới trẻ phải kể đến Blog Yahoo360° trong những năm 2005- 2008. Blog Yahoo 360° sớm chiếm được tình cảm của giới trẻ nhờ tính năng chia sẻ thông tin, hình ảnh, thông tin liên lạc của người sử dụng đến mạng lưới của họ. Hiện nay, Facebook trở thành mạng lưới có đông đảo người sử dụng nhất với số lượng khoảng 1 triệu người (Tháng 1 năm 2010)⁵; mặc dù bị chặn vào nửa cuối năm 2010, song Facebook vẫn

4 http://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Facebook

5 Báo cáo Neticitizens Việt Nam: Tình hình sử dụng và tốc độ phát triển Internet tại Việt Nam- Tháng 3/2011

chiếm ưu thế và có số lượng thành viên cao hơn so với các mạng xã hội khác như Zing hay Twitter.

Truyền thông xã hội ở Việt Nam có tiềm năng phát triển hơn bao giờ hết. Nghiên cứu cho thấy số lượng người sử dụng Internet đã tăng từ 200.000 (năm 2000) lên tới 24.269.083 (tháng 7 năm 2010) ; hay tốc độ tăng trưởng là 12%⁶. Ngoài ra, đối tượng chủ yếu tham gia vào cộng đồng mạng là lớp thanh niên, giới trẻ ; là một nước có dân số trẻ, do đó, Việt Nam được coi là một thị trường đầy hứa hẹn cho phát triển truyền thông xã hội trong tương lai.

Tuy nhiên, hiện nay Việt Nam vẫn phải đối mặt với nhiều khó khăn và thách thức như thiếu nguồn nhân lực đủ chuyên môn để thực hiện các hoạt động truyền thông xã hội, hay mặc dù số lượng người sử dụng Internet cao nhưng chất lượng sử dụng còn thấp; cụ thể một số lượng giới trẻ dùng mạng Internet để chơi game online hay xem phim ảnh không lành mạnh... Điều này phần

nào đã hạn chế sự mở rộng và phát triển truyền thông xã hội ở Việt Nam.

Không nằm ngoài xu hướng chung của xã hội và nhận thấy những ưu điểm của phát triển Truyền thông xã hội, nhiều Tổ chức Phi chính phủ (NGOs), trong đó có Tổ chức Hòa bình và Phát triển Tây Ban Nha (Paz y Desarrollo) cũng đã tận dụng kênh truyền thông này để thiết lập các mối quan hệ then chốt giữa các thành viên hay các nhà tài trợ để tìm kiếm nguồn hỗ trợ tài chính và lực lượng tình nguyện cho các hoạt động xã hội của mình... Khác với các công cụ truyền thông truyền thống như đài, báo, truyền hình... công cụ phi truyền thống này tỏ ra hiệu quả thông qua blog, website, Facebook, Yahoo360Plus, mạng lưới trực tuyến... nhằm thiết lập một mạng lưới rộng rãi cho các thành viên tham gia và thông qua mạng lưới ấy để tuyên truyền, giáo dục, hay chia sẻ kinh nghiệm của họ với nhau. Đối với người dân ít có cơ hội tiếp xúc với internet hơn ở vùng sâu, vùng xa, các NGOs có thể

tiếp cận với họ thông qua loại hình truyền thông truyền thống là truyền hình và báo chí. Tuy nhiên, nhìn chung, việc kết hợp hai công cụ truyền thông, truyền thống và phi truyền thống sẽ thực sự mang lại hiệu quả và có ảnh hưởng lớn hơn rất nhiều. Một ví dụ thành công của sử dụng Truyền thông xã hội trong NGOs là chương trình ‘Ước mơ của Thúy’ do báo Tuổi trẻ thành lập nhằm chăm sóc và hỗ trợ các bệnh nhi ung thư. Thông qua trang web <http://www.uoc-mocuathuy.org> và blog Anna Funny (blog với các bài viết trước khi Thúy qua đời), các nhà tài trợ và các mạnh thường quân đã có cơ hội tìm hiểu về hoạt động của chương trình và hỗ trợ cho các trẻ em không may mắc bệnh ung thư.

Nói tóm lại, truyền thông xã hội là một xu hướng tất yếu của các NGOs hiện nay và trong tương lai, nhằm tiếp cận, mở rộng mạng lưới hay tìm quỹ tài trợ để thực hiện dự án...Tuy vậy, làm thế nào để sử dụng công cụ truyền thông này một cách có hiệu

6 Internetworldstats.com

Chương trình Ước mơ của Thúy.

quả nhất phụ thuộc nhiều vào cách thức xây dựng mạng lưới trực tuyến một cách sáng tạo và chuyên nghiệp của các NGOs .

ÁP DỤNG TRUYỀN THÔNG XÃ HỘI TRONG CÔNG TÁC PHÒNG CHỐNG BẠO LỰC ĐỐI VỚI PHỤ NỮ DÀNH CHO NAM THANH NIÊN

Xác định rõ những lợi thế của truyền thông xã hội, năm 2010, Chương trình chung về Phòng chống bạo lực trên cơ sở giới tại khu vực Châu Á-Thái Bình Dương của Liên Hiệp Quốc (Partners for Prevention – P4P) đã khởi xướng một dự án sáng tạo mang tên “Gắn kết nam thanh niên trẻ qua truyền thông xã hội trong

công cuộc phòng chống bạo lực gia đình đối với phụ nữ” (Engaging Young Men through Social Media for the Prevention of Violence against Women) ở Việt Nam, Ấn Độ, Trung Quốc và Indonesia. Mục đích của chiến dịch là kết nối, khơi nguồn cho các bạn trẻ hành động (bao gồm việc thông qua mạng internet và ngoài đời thực) cũng như ảnh hưởng trực tiếp tới cộng đồng bằng cách liên kết với các tổ chức phi chính phủ trong nước, các mạng lưới nhằm ngăn chặn bạo lực chống lại phụ nữ.

Được đưa vào thực hiện tại 4 nước Việt Nam, Ấn Độ, Trung Quốc và Indonesia từ

năm 2011, chiến dịch hiện mới chỉ đang ở giai đoạn khởi động. Với mỗi quốc gia các hợp phần của chiến dịch có thể biến đổi linh hoạt, xong đều dựa trên các công cụ truyền thông xã hội cơ bản như blog, mạng xã hội, trang chia sẻ. Một số ý tưởng sử dụng các công cụ này trong công tác phòng chống bạo lực đối với phụ nữ, cũng đã được các chuyên gia của dự án chung đưa ra cho từng quốc gia. Ví dụ chiến dịch truyền thông xã hội ở Ấn Độ đã sử dụng các công cụ sau:⁷

Video blog: Lựa chọn 1 nhóm nhỏ cư dân mạng có khả năng tự sản xuất và upload những bộ phim ngắn có yếu tố bạo lực gia đình đối với phụ nữ và thông qua nhóm này phát tán, khuyến khích cộng đồng mạng tham gia thảo luận. Mặt khác, các sáng kiến truyền thông xã hội khác cũng được sử dụng nhằm khuyến khích những người mới tham gia vào video blogs như: Cuộc thi làm phim online, sử dụng các mạng xã hội để giới thiệu và phát tán nội dung,

7 Theo “Social Media Strategy” do Community – The Youth Collective (Ấn Độ) trình bày tại Hội thảo Băng Cốc ngày 27/09/2010

cuộc thi ảnh với chủ đề có liên quan đến phòng chống bạo lực đối với phụ nữ.

Shoutbox:⁸ Dùng shoutbox trên website của chiến dịch để thu thập những kinh nghiệm, ý kiến của nam thanh niên (ẩn danh, không cần phải đăng nhập ID), sử dụng internet về những kinh nghiệm, kiến thức hay thậm chí chỉ là cảm xúc về các vấn đề liên quan đến bạo lực đối với phụ nữ. Phương thức này sẽ giúp người tham gia thảo luận một cách cởi mở và hiệu quả hơn cách thảo luận truyền thống và trực tiếp khác (bao gồm cả ưu điểm nhanh gọn và dễ sử dụng).

Mạng xã hội: Với kênh truyền thông này, chiến dịch tập trung chủ yếu vào việc phát triển những cuộc đối thoại đồng đẳng (peer-to-peer conversation) về các chủ đề liên quan đến phòng chống bạo lực đối với phụ nữ. Ở đây độ tương tác cao giữa nhóm đối tượng truyền thông trọng tâm là một ưu điểm rất lớn cần

được tận dụng. Ngoài ra quảng cáo trên mạng xã hội (ví dụ như Facebook) thường được xem là “bình dân” và dễ dàng đến với giới trẻ so với những hình thức quảng cáo truyền thống khác.

Các trang chia sẻ (ảnh, video, âm nhạc, tin tức): Với ưu điểm miễn phí, dễ phát tán, các trang chia sẻ, kết hợp với mạng xã hội, là kênh thực sự hữu hiệu trong việc lan truyền các thông điệp, sản phẩm truyền thông của chiến dịch. Với một nhóm nhỏ các cư dân mạng được chọn lựa và được tham gia những khóa học cơ bản về giới, họ sẽ có vai trò nhóm định hướng cho các cư dân mạng khác sử dụng và tiếp tục phát tán những thông điệp và sản phẩm truyền thông này.

Tất nhiên khi đối tượng trọng tâm của chiến dịch là giới trẻ nói chung và nam thanh niên nói riêng thì yếu tố thị hiếu và sự ham thích cần được coi trọng, trong khi xây

dựng những sản phẩm truyền thông có lồng ghép những thông điệp, định hướng về phòng chống bạo lực gia đình đối với phụ nữ.

Có thể nói, mục tiêu chính của chiến dịch truyền thông xã hội không chỉ dừng lại ở việc nâng cao nhận thức của giới trẻ về bạo hành giới và những kiến thức cơ bản để ngăn chặn, mà còn tạo ra một môi trường lý tưởng để họ được kết nối, đóng góp vào việc truyền thông tới các đối tượng khác bằng phương thức tương tác nhiều chiều và đa dạng. Ở đây, giới trẻ vừa là chủ thể vừa là đối tượng của truyền thông vì họ tự tạo ra sản phẩm truyền thông và chính họ cũng là những người tiếp nhận/sử dụng, cũng như phát tán rộng rãi những sản phẩm đó. Bên cạnh yếu tố vượt trội là dễ phát tán và có tính lan truyền cao thì đây chính là ưu điểm và khác biệt lớn nhất của truyền thông xã hội so với các phương pháp khác.

⁸ Shoutbox: là nơi để khách viếng thăm website viết nhanh lời nhắn hoặc góp ý cho 1 website, thường đặt ở trang chủ, thường chỉ bao gồm tên và lời nhắn (giải thích của người viết bài)

KHƠI GỢI

“TÍNH NAM TÍCH CỰC”

THAM GIA PHÒNG CHỐNG BẠO LỰC GIA ĐÌNH

Nguyễn Thị Mai Anh

Thạc sĩ về Giới – Phụ nữ - Phát Triển

Bài viết tập trung chia sẻ kinh nghiệm tập huấn và hướng dẫn nam giới tham gia công tác truyền thông về phòng chống BLGD tại Việt Nam. Hướng tiếp cận này được thực hiện vì một số thực tế:

- Vì nam giới quan tâm
- Vì nam giới có thể thay đổi
- Những người quyết định và người giữ chức vụ quan trọng phần lớn là nam giới
- Nam giới lắng nghe bạn bè của mình

Để hiện thực hóa thay đổi nhận thức của nam giới về vấn đề BLGD, bài viết trao đổi một số lưu ý trong vấn đề lựa chọn tham dự viên, bố trí giảng viên và sử dụng “tính nam tích cực” trong quá trình giảng dạy và truyền thông:

1. LỰA CHỌN CÁN BỘ TRUYỀN THÔNG LÀ NAM GIỚI

Nên chọn cán bộ truyền thông tham gia tập huấn là nam giới và chọn tổng số người dự kiến nhiều hơn

thực tế. Khi tham gia chính thức hoặc trong quá trình sàng lọc, một số nam giới do định kiến, do bị trêu chọc hay còn mặc cảm khi chính gia đình họ cũng có mâu thuẫn, họ chưa đủ tự tin với vai trò cán bộ truyền thông, chưa giải quyết được những tình huống bất ngờ xảy ra, thì người tổ chức vẫn có những phương án khác.

2. BỐ TRÍ GIẢNG VIÊN

Tốt nhất giảng viên nguồn cũng là nam giới, hoặc có thể chọn một cặp chuyên gia nam - nữ, bởi nội dung tương tác và tung hứng sẽ tác động tốt hơn tới các học viên. Tuy nhiên việc phân vai này cũng cần cẩn trọng, phải mời được chuyên gia nữ vững vàng bởi khi cả lớp học là nam giới, giảng viên nữ rất dễ bị đưa vào tình huống khó khăn khi bối cảnh bất bình đẳng Giới còn tồn tại và định kiến giới còn rất sâu sắc. Giảng viên nữ có thể bị

cô lập khi cả lớp học “lên tiếng”: “đàn ông chúng tôi là (nóng tính, gia trưởng, quyết định mọi việc...) thế đấy! thế còn chồng cô giáo thì sao?, Chả nhẽ chỉ vì thế mà quy cho chúng tôi tội bạo lực gia đình?” Những tình huống này cần có cách giải quyết bình tĩnh tương tác. Một trong những cách có thể thực hiện là giảng viên cho nhóm đóng vai vợ/chồng hoặc người yêu của nhau và đưa ra các tình huống gia đình cụ thể để họ tự giải quyết, sau đó kết luận lại để cả lớp nhìn nhận rõ vấn đề.

3. TÔN TRỌNG NAM GIỚI CÓ SỰ LỰA CHỌN ĐẶC THÙ CỦA HỌ

Phần lớn nam giới thích tham gia khóa tập huấn cùng với bạn bè của mình. Sẽ rất hữu ích khi thu hút được nhóm nam giới có quan điểm, trình độ và trải nghiệm tương đồng. Họ tham gia đóng góp ý kiến vào tài liệu truyền thông

nhau chóng và sát thực tế hơn. Ví dụ: khi sử dụng sản phẩm truyền thông là chiếc thẻ nhớ (USB) trong chiến dịch kêu gọi thanh thiếu niên tham gia PC BLGD, thì nên lựa chọn cán bộ truyền thông cùng lứa tuổi với thanh thiếu niên. Họ có thể hiểu lựa chọn những kiểu dáng bắt mắt, phù hợp với gu thẩm mỹ của giới trẻ.

Hiểu được tâm lý và tôn trọng ý kiến của thanh thiếu niên sẽ kích thích được sự tham gia của họ. Sản phẩm truyền thông sẽ hấp dẫn, đúng “gu” và trúng vào yếu tố nam tính tích cực - họ rất thích được thể hiện mình là dân “sành”. Kết quả là sản phẩm rất được

ưa chuộng, và thông điệp, logo in trên sản phẩm được lan truyền rất nhanh.

4. TÍNH NAM TÍCH CỰC: ĐÀN ÔNG THÍCH SỰ CHÍNH THỐNG “VIỆC LỚN”

Khi nói về đặc điểm này, cần hiểu rõ trong một loạt các tính nam nổi trội và tích cực là họ dễ bị ấn tượng bởi những con số thuyết phục, những sự kiện, thông tin tầm “vĩ mô”. Nắm bắt được đặc tính này, khi đề cập đến PCBLGD giảng viên cần chuẩn bị những dữ liệu, thông tin mang tính quốc tế, quốc gia, để thấy tầm quan trọng của việc ngăn chặn bạo lực trong gia đình. Từ đó liên hệ tới cộng đồng và nâng cao nhận thức của

nam giới để họ thấy mình đang cùng làm việc lớn, chứ không còn là việc vặt, việc “rối hơi”. Một số thông tin và dữ liệu cần cung cấp có thể kể đến:

+ Đánh giá của các dự án tiếp cận nam giới nhằm thay đổi hành vi để PCBLGD trên thế giới cho thấy nam giới có thể thay đổi và chấp nhận các dạng nam tính hợp lý và hài hòa hơn: “36 trong tổng số 57 dự án trên thế giới cho thấy là có hiệu quả hoặc có triển vọng”.¹

+ Tỷ lệ cao % phụ nữ đã có gia đình hoặc sống chung cho biết họ đã từng bị bạo lực về thể chất và/hoặc tinh dục bởi chồng/ bạn tình của mình:

	Luôn luôn (%)	12 tháng gần đây nhất (%)
Bangladesh	61.7	31.9
Brazil	36.9	14.8
Ethiopia	70.9	53.7
Thành phố Namibia	35.9	19.5
Peru	69.0	34.2
Samoa	46.1	22.4
Thailand	47.4	22.9
Tanzania	55.9	29.1

Tỷ lệ phụ nữ từng bị bạo lực gia đình tại một số nước

¹ Nguồn: WHO/Promundo 2007)

+ Luật phòng chống Bạo Lực gia đình (2007) của Việt Nam, Nghị định số 110/2009/NĐ-CP ngày 10 tháng 12 năm 2009 của Thủ tướng chính phủ về Quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực phòng, chống bạo lực gia đình.....

Như vậy, người đàn ông có cảm giác đang thực hiện việc lớn, có nhiều thông tin về nam giới đang tham gia trào lưu xây dựng hình ảnh người đàn ông lý tưởng không gây bạo lực gia đình, tạo cho nam giới cảm giác có sức mạnh tập thể, và sức mạnh đó được dùng vào việc có ích: bình yên cho mọi người! Nam giới ở nhiều nơi trên thế giới đang rất tích cực trong công tác đấu tranh PCBLGD.

Một số chiến dịch truyền thông PCPBLGD trên thế giới và ở Việt Nam hướng vào nam giới có thể kể tới như sau:

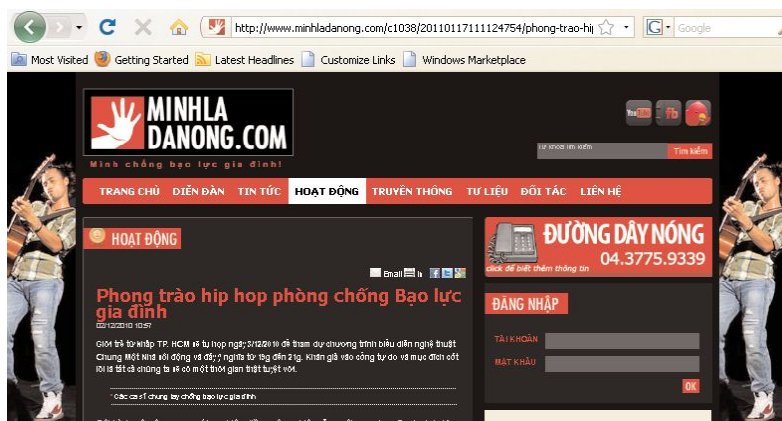
Chiến dịch “Minh là đàn ông mình chống bạo lực gia đình” (JCC) do Tổ chức Hòa bình và Phát triển Tây Ban nha và Vụ Gia đình - Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đồng chủ trì. Khoảng 25 tổ chức thành viên tham gia.

Chiến dịch “Người cha mẫu mực”: nam giới ký tuyên bố là người cha gương mẫu, không gây bạo lực trong gia đình. Họ được hướng dẫn cách xử sự là người cha tốt, làm gương cho con trai.

Chiến dịch nam giới cài nơ trắng cam kết không gây bạo lực, không tha thứ và không im lặng đối với các hành vi bạo lực đối với phụ nữ. Đây là chiến dịch lan tỏa rộng lớn, hơn 55 nước hưởng ứng và tổ chức.

5. TÍNH NAM TÍCH CỰC: NAM GIỚI CẠNH TRANH

Hãy sử dụng và thúc đẩy tính nam tích cực trong quá trình tập huấn. Những con số, bài vở cần được chuyển hoá thành những hoạt động mang tính cạnh tranh trí tuệ: ví dụ cho các nhóm đố nhau về sự hiểu biết đối với Luật PCBLGD với Quy định xử phạt vi phạm và có thưởng đối với nhóm trả lời được nhiều câu hỏi búa nhất. Hoặc thi vẽ, kịch câm để họ tự xây dựng kịch bản và diễn xuất thi đua với những nhóm khác.

6. TÍNH NAM TÍCH CỰC: NAM GIỚI CHỊU TRÁCH NHIỆM

Cán bộ truyền thông cần hiểu bản chất và lý giải: Tại sao nam giới lại tham gia chiến dịch PC BLGD:

- Nam giới là những người gây ra bạo lực gia đình với số lượng áp đảo.
- PCBLGD lâu dài đòi hỏi phải thay đổi nhận thức của nam giới ở mọi nơi.
- Các nghiên cứu cho thấy nam giới là nhân tố quan trọng trong thay đổi.

Rất nhiều nam giới lên án bạo lực, nhưng lại chưa được kêu gọi để trở thành những người tham gia tích cực trong việc thay đổi nhận thức.

Hãy để họ thấy được những vai trò đó của mình trong chiến dịch PC BLGD. Bạn cũng có thể đặt ra một số câu hỏi để nam thanh thiếu niên suy nghĩ, có thái độ đúng đắn và hành động tích cực, như: “Theo bạn, một người đàn ông lịch sự, hiện đại cần có những phẩm chất gì.” Hãy để họ có trách nhiệm với câu trả lời!

7. NAM GIỚI PCBLGD: KHÔNG CỎ NGHĨA LÀ HỌ YẾU ĐUỐI

Khi trao đổi với thanh thiếu niên, cần nhấn mạnh: “Bạo lực làm tổn thương mọi người, kể cả nam giới!”, bạo lực không giải quyết vấn đề cốt cán. Giảng viên có thể tìm hiểu thêm tại sao những người lính Mỹ bị bắt ra trận hoặc đi phục vụ tại chiến trường như Afganistan thường có vấn đề về tâm lý bởi họ không muốn bắn giết, gây tổn thương tới ai.² Hầu hết

những người nam giới đều không gây bạo lực. Họ muốn hòa bình và không phải họ yếu đuối!

8. HỖ TRỢ TÌM KIẾM THÔNG TIN CHO NAM GIỚI

Để có sự tự tin cao nhất nam giới nói chung, thanh thiếu niên nói riêng cần được trang bị kiến thức và tài liệu truyền thông cụ thể như:

- Bản Thông tin cần biết về Bạo lực gia đình trên thế giới và tại Việt nam
- Danh mục Các đường dây tư vấn và các trung tâm hỗ trợ nạn nhân
- Bản Câu hỏi và Trả lời về bạo lực gia đình
- Quà, sản phẩm truyền thông

Trong khuôn khổ chiến dịch truyền thông PCBLGD (JCC) năm 2009, hoạt động truyền thông phát tờ rơi và quà cho nam giới trong quán bia hơi đã tạo được nhiều sự chú ý của nam giới về vấn đề PCBLGD. Bạn có thể tham khảo một số cách giải quyết tình huống bất ngờ trong chiến dịch này, như:

2 Trên 40% lính Mỹ bị trầm cảm sau khi phục vụ ở I-rắc và Á-p-ga-ni-xtan- Báo Healthday của Mỹ

Chú ý khi Thảo luận với nam giới về PCBLGD:

NÊN:

- Tổ chức ở nơi thoáng, không ồn, không trong cơ quan chính quyền.
- Người hướng dẫn là đồng niên với nhóm thảo luận.
- Nhóm là thành viên chung sở thích, môi trường hoặc là đồng nghiệp.
- Đối với nhóm nam giới đã lập gia đình, hướng dẫn đọc tài liệu: Lời khuyên cho người cha dạy dỗ con trai. (Tham khảo: <http://www.founding-fathers.org/>)

KHÔNG NÊN:

- Vào hòa với lý do: say rượu nên đánh vợ, cần đặt câu hỏi ngược lại “ Sao say rượu lại không đánh hàng xóm?”
- Mời lẫn nam thanh niên trẻ và đàn ông trung niên, lớn tuổi vào một nhóm, khó thảo luận
- Thách thức, khiêu khích, chế giễu. Nếu bị thách thức thì chuyển câu hỏi đó sang cho toàn nhóm trao đổi.

Khách từ chối, xua đuổi, trêu đùa, gây gổ:

- Xin lỗi đã làm phiền, chuyển sang bàn khác. Không nên thuyết phục không đúng thời điểm: lúc khách đang chúc tụng: “Dô!” lớn và mặt mũi đỏ gay...

Khách đòi thêm tờ rơi, quà...

- Hỏi khách có bạn là nam giới trong quán nữa không để giới thiệu, tặng quà trực tiếp, nếu không xin phép được truyền thông sau.

Khách nữ cũng xin quà và tờ rơi:

- Số này thường ít và có thể họ cũng cần thông tin về PCBLGD, nhất là địa chỉ tư vấn và tạm lánh, có thể đưa họ sản phẩm truyền thông

Khách mời uống bia cùng:

- Đầu tiên cần xin phép khách uống vào lúc khác, VD: sau giờ làm việc, nếu khó từ chối thì chỉ nhấp môi, tế nhị cảm ơn và xin đi sang khu vực khác

Chính quyền địa phương/ công an đến hỏi xem đang tuyên truyền gì:

- Hầu hết số họ là đàn ông và họ có thể tuyên truyền tốt cho thông điệp của mình! Hãy coi họ là khách hàng!

MÔ HÌNH TÁC ĐỘNG

NAM THANH THIẾU NIÊN

THAM GIA PHÒNG CHỐNG BẠO LỰC GIỚI TRÊN THẾ GIỚI VÀ KHU VỰC

Vũ Xuân Thái¹

Trong những năm gần đây, nhiều nơi trên thế giới đã tiến hành các chương trình phòng ngừa, can thiệp có sự tham gia của nam giới, trong đó nhiều người đã hoặc đang hoặc có nguy cơ sử dụng các hành vi bạo lực. Mục tiêu chính của những chương trình này không chỉ giúp nâng cao kiến thức cho nam giới về bạo lực mà còn biết cách và kỹ năng tự bảo vệ bản thân mình. Những chương trình này đã trở nên phổ biến ở nhiều quốc gia phát triển như Mỹ, Canada và đang dần được áp dụng ở các nước đang phát triển như Thái Lan, Việt Nam... Sau đây chúng tôi xin giới thiệu một số chương trình đang được thực hiện trên thế giới:

I. CHƯƠNG TRÌNH NGĂN NGỪA BẠO LỰC GIỚI KHỞI ĐẦU

1. Chương trình ngăn ngừa bạo lực giới dành cho thanh thiếu niên tại trường học

Ngăn chặn bạo lực trước khi nó xảy ra là một mục tiêu chính của chương trình phòng ngừa bạo lực dành cho mọi đối tượng trong xã hội, đặc biệt là các thanh thiếu niên. Các chương trình dành cho nhóm thanh thiếu niên trong trường học được dựa trên các mục tiêu cơ bản của giáo dục, đó là giúp thay đổi nhận thức và nâng cao hiểu biết về bất bình đẳng giới, thông tin cơ bản liên quan đến bình đẳng giới, bạo lực gia đình...

Các kỹ năng mà thanh thiếu niên được trau dồi và bổ sung khi tham gia các chương trình ngăn ngừa khởi đầu đã được thực hiện tại nhiều nước bao gồm: Kỹ

năng giao tiếp; Kỹ năng lựa chọn giải pháp phi bạo lực; Khả năng thấu hiểu và tôn trọng quan điểm của người khác; Kỹ năng xây dựng và duy trì mối quan hệ bền vững; Kỹ năng tìm kiếm sự giúp đỡ từ người khác.

2. Các chương trình can thiệp dành cho nam thanh niên trong cộng đồng

Các chương trình dành cho nam thanh niên trong việc phòng chống bạo lực với phụ nữ có thể giúp giải quyết vấn đề bạo lực như bạo lực trong gia đình, bạo lực tình dục hay lạm dụng tình dục v.v... Những chương trình này giúp giải quyết vấn đề bạo lực một cách trực tiếp bằng việc hướng dẫn và nâng cao các kỹ năng như: Kỹ năng xây dựng, giữ gìn mối quan hệ cá nhân và gia đình; Kỹ năng làm cha mẹ; Kỹ năng kiểm soát cảm xúc và sự

¹ Cán bộ CSAGA

giận giữ; Kỹ năng giao tiếp và hòa nhập xã hội.

Các chương trình phòng chống bạo lực tập trung vào việc thay đổi hành vi và nhận thức của nam giới có thể được thực hiện một hay nhiều lần dưới nhiều hình thức khác nhau, ví dụ như: Các khóa tập huấn; Hội thảo hoặc tọa đàm; Các sự kiện thể thao và văn hóa; Xây dựng các nhóm câu lạc bộ; Giáo dục đồng đẳng cho nhóm nam thanh niên tại cộng đồng; Hỗ trợ nhóm nam giới tổ chức các sự kiện tại cộng đồng và những hoạt động góp phần ngăn chặn bạo lực chống lại phụ nữ v.v... Một số ví dụ về các chương trình phòng chống bạo lực cho nam thanh niên đã được thực hiện tại các nước:

- Good-Touch/Bad Touch (thực hiện tại các trường học của Mỹ): Chương trình giáo dục này nhằm cung cấp thông tin và thảo luận với các em về bạo lực tình dục, lạm dụng tình dục nơi học tập, các hình thức của bạo lực học đường, sự an toàn của internet, đồng thời cán bộ chương trình sẽ chịu trách nhiệm trả lời mọi câu hỏi của các em liên quan đến vấn đề này.

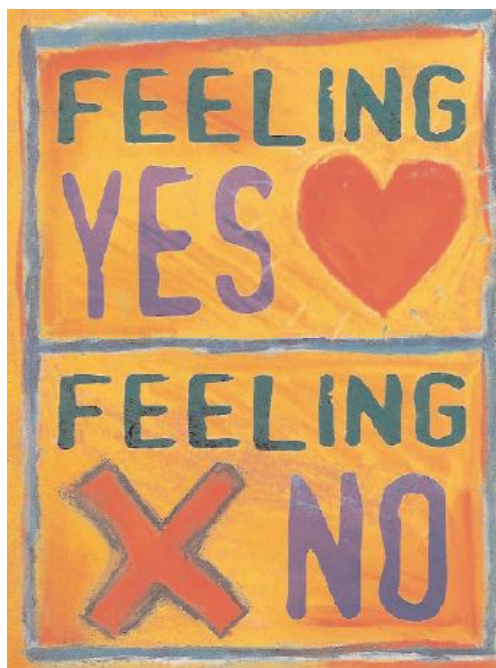

Chương trình được thực hiện tại Thái Lan - nhằm mục đích đảm bảo sự an toàn cho trẻ em...

- Feeling Yes-Feeling No (thực hiện tại trường học ở Canada, Pháp, Scotland): Vào năm 1985, hãng phim quốc gia của Canada đã sản xuất nội dung của 3 chương trình dưới dạng các băng video có tính tương tác, mỗi băng dài 15 phút. Nội dung đoạn video thứ nhất dạy những kỹ năng cơ bản trong khi đoạn thứ 2 dạy các kỹ năng giúp các

em đánh giá được những tình huống nguy hiểm có thể xảy ra liên quan đến người lạ cũng như định nghĩa thế nào là lạm dụng tình dục. Đoạn băng cuối cùng giới thiệu về những khả năng bị lạm dụng bởi những người thân thiết.

- My Body Belongs to Me (thực hiện tại Thái Lan): Là chương trình nhằm đảm bảo sự an toàn cá nhân cho các em được

Chương trình Feeling Yes - Feeling No thực hiện tại Canada, Pháp, Scotland

phát triển dựa trên mô hình tăng quyền và tập trung vào việc dạy những kỹ năng biết từ chối và sống an toàn. Chương trình có sử dụng kết hợp của các phương pháp khác nhau như các bài hát, thảo luận nhóm, đóng kịch v.v... để giúp các em học cách sống an toàn hơn khi xa bố mẹ.

Trên đây là những hình thức truyền thống và thường xuyên được sử dụng trong các chương trình giáo dục phòng chống bạo lực giới nói chung và bạo lực gia đình nói riêng ở các nước, đặc biệt là những nước đang phát triển.

II. CHƯƠNG TRÌNH CAN THIỆP THỨ CẤP DÀNH CHO NAM THANH NIÊN GÂY BẠO LỰC (BATTERER INTERVENTION PROGRAMS - BIPs)

1. Can thiệp thứ cấp là gì?

Can thiệp thứ cấp là các biện pháp ngăn ngừa được thực hiện ngay sau khi các hành vi bạo lực xảy ra. Biện pháp này nhằm giải quyết các hậu quả trước mắt của bạo lực gia đình, đồng thời để đối phó tức thời với các rủi ro cũng như ngăn chặn bạo lực có thể tiếp diễn trong thời gian tới.

2. Mục tiêu của BIPs

Hầu hết các chương trình can thiệp này đều nhằm mục đích hỗ trợ những người đàn ông có xu hướng đối đầu hoặc ưa sử dụng bạo lực để họ có thể vượt qua bản thân và không nghĩ tới những thủ đoạn hay hành vi ngược đãi bạn đời, bao gồm bằng lời nói, vũ lực, tình dục hoặc dùng biện pháp cô lập. Thông qua các hoạt động khác nhau trong chương trình giáo dục, BIPs tìm cách phục hồi và thay đổi hành vi của các đối tượng gây bạo lực như xây dựng kỹ năng, thay đổi suy nghĩ, thái độ hay kiểm soát những cảm xúc của bản thân.

3. Các mô hình của BIPs

a. Phương pháp tiếp cận dựa trên thuyết bình quyền (Mô hình Duluth)

Đây là một mô hình điển hình trong việc xây dựng các chương trình giáo dục về bình quyền, trong đó nêu rõ hệ tư tưởng gia trưởng chính là yếu tố cốt lõi gây nên tình trạng bạo lực gia đình. Trọng tâm của chương trình can thiệp này chính là phân tích giới dưới góc độ quyền lực. Mô hình Duluth giúp cho

nam giới học cách đối mặt và kiểm soát thái độ đồng thời hướng dẫn họ các cách để giải quyết mâu thuẫn với bạn đời.

b. Mô hình về hệ thống gia đình (Mô hình EMERGE)

Mô hình này mở rộng các nhóm làm việc dựa trên các mối quan hệ họ hàng thân thiết của các thành viên tham gia. Phương pháp tiếp cận này coi các hành vi bạo lực như là biểu hiện bất thường mà trong đó các thành viên trong gia đình ấy đều là tác nhân. Thay vì coi bạo lực là các hành vi mang tính cá nhân và tìm cách giải quyết vấn đề với một mình thành viên đó, mô hình này có xu hướng làm việc với cả gia đình hoặc cùng với người vợ, đồng thời cung cấp những hỗ trợ với mục tiêu không phá vỡ cấu trúc gia đình của những người gây ra bạo lực.

c. Phương pháp tiếp cận tâm lý (Mô hình AMEND)

Đây là mô hình tập trung chủ yếu vào các vấn đề mang tính cá nhân. Mô hình này cho rằng các vấn đề cá nhân hoặc những tổn thương mà cá nhân đã trải nghiệm

chính là yếu tố dẫn đến bạo lực. Phương pháp này có hai hình thức can thiệp chính bao gồm: Liệu pháp tâm thần cho cá nhân và theo nhóm; và phương pháp trị liệu nhằm thay đổi hành vi - nhận thức nhóm.

- Liệu pháp tâm thần cho cá nhân và theo nhóm: Phương pháp này không chỉ thực hiện trong quá trình tư vấn cho cá nhân mà còn cho cả nhóm người gây ra bạo lực, trong đó cho phép các thành viên chia sẻ những trải nghiệm cuộc sống của mình. Liệu pháp tâm thần tìm cách phát hiện ra các vấn đề vô thức của người gây ra bạo lực và sau đó tìm cách giải quyết một cách có chủ ý.

- Phương pháp trị liệu nhằm thay đổi hành vi - nhận thức nhóm: Phương pháp thay đổi hành vi và nhận thức tập trung vào giải quyết các vấn đề về mặt ý thức ở thời điểm hiện tại. Phương pháp này có xu hướng giúp cá nhân gây bạo lực sống tốt hơn thông qua việc điều chỉnh suy nghĩ và hành vi của họ. Các biện pháp can thiệp hành vi và nhận thức chủ yếu tập trung vào việc tái

xây dựng nhận thức và bổ sung các kỹ năng cần thiết. Các nhà tư vấn giúp người gây ra bạo lực có thể xây dựng được niềm tin và cách “tự nói chuyện” một cách tích cực. Ví dụ như trong trường hợp người vợ đến muộn 10 phút, người chồng có thể nghĩ theo cách như: “có thể cô ta có người tình”, “cô ta thật không đáng tin cậy”, hay “cô ta không tôn trọng mình”. Chương trình can thiệp sẽ giúp người gây bạo lực xây dựng một niềm tin và tự nghĩ theo cách như: “Tôi không biết tại sao cô ấy đến muộn nhưng tôi chắc chắn rằng cô ấy đang cố gắng đến đây sớm nhất”. Chương trình cũng dạy các đối tượng gây bạo lực những cách cư xử thay thế mà không cần sử dụng đến bạo lực ví dụ như kỹ năng giải quyết xung đột, kỹ năng giao tiếp và các cách thư giãn.

III. MỘT SỐ CHƯƠNG TRÌNH KHÁC TRÊN THẾ GIỚI

Trong khi vẫn có nhiều nam giới tiếp tục muốn nắm giữ quyền lực và tìm cách bảo toàn vị trí thống trị của mình với phụ nữ thì nhiều người đàn ông trên thế giới sẵn

sàng tham gia những chương trình giúp phần nào giải quyết tình trạng bất bình đẳng giới hiện nay. Nhiều người trong số đó đang dần thay đổi thái độ và cách ứng xử với phụ nữ thông qua việc tạo điều kiện hỗ trợ cho phụ nữ kiếm thêm thu nhập từ các nguồn bên ngoài, hoặc họ cũng sẵn sàng lên tiếng phản đối hành vi bạo lực giới. Sau đây là một số ví dụ về một số chương trình và chính sách của quốc gia nhằm thúc đẩy sự tham gia của nam giới được thực hiện ở nhiều nước trên thế giới:

- Tại Azerbaijan, các tổ chức phi chính phủ đã làm việc với Bộ Giáo dục của nước này để thực hiện một nghiên cứu đánh giá về các chương trình giảng dạy liên quan đến giới trong trường học. Tại một số nước khác, chính sách giáo dục giới đã được đưa vào thực thi bằng cách thông qua hệ thống trường học. Các thông tin được truyền tải thông qua các bài học có liên quan đến sức khỏe sinh sản, phòng chống bạo lực giới và xây dựng mối quan hệ bình đẳng giới.

- Tại các nước Scandinavian và một số nước thuộc Châu Âu, thúc đẩy các hành vi bình đẳng giới được thực hiện qua việc chính phủ khuyến khích ban hành luật cho phép nam giới nghỉ làm để tham gia vào việc chăm sóc con cái và chia sẻ trách nhiệm với bạn đời. Việc tăng thời gian chăm sóc gia đình và con cái sẽ có xu hướng làm giảm nguy cơ gây ra bạo lực của nam giới trong gia đình.

- Tại Carribe, một hiệp hội mang tên Carribbean Association for Feminist Research and Action hiện đang tiến hành tập huấn cho mọi đối tượng trong lực lượng cảnh sát Barbados. Khóa tập huấn này nhằm tăng cường năng lực của các thành viên trong lực lượng cảnh sát có thể hỗ trợ một cách tích cực cho các cuộc gọi có liên quan đến bạo lực gia đình.

- Chiến dịch White Ribbon (White Ribbon Campaign-WRC) được tổ chức hàng năm từ ngày 25 tháng 11 cho đến ngày 6 tháng 12 tại Canada đã thu hút được hàng nghìn trường học và công sở tham gia. Chiến

dịch này nhằm mục đích kêu gọi sự lên tiếng của nam giới về việc đấu tranh với nạn bạo lực chống lại phụ nữ và từ đó nhằm thay đổi thái độ và hành vi của mọi người trong cộng đồng.

- Tại Romani, chương trình giáo dục cộng đồng (The Public Education Program) được thực hiện với mục tiêu nâng cao nhận thức về vấn đề bạo lực thông qua hệ thống radio của địa phương và các chương trình giải trí trên TV. Ngoài ra, trên kênh truyền hình quốc gia cũng chiếu các chương trình nhằm tới mọi đối tượng với mục đích xóa bỏ thói gia trưởng ăn sâu trong nền văn hóa nước này.

- Tổ chức Promundo tại Rio de Janeiro, Brazil tiến hành một chương trình giáo dục đồng đẳng với một phạm vi lớn được mang tên Guy-to-Guy. Chương trình tập huấn cho nhóm nòng cốt gồm 20 nam thanh niên ở các cộng đồng dân cư có thu nhập thấp. Những đối tượng này sau đó sẽ làm việc với các nam giới khác nhằm mục đích thúc đẩy việc ngăn chặn bạo lực giới và nâng cao hiểu biết về sức khỏe sinh sản.

- Tại Guyana, một số nhóm nhà thờ thực hiện các cuộc thảo luận với nam giới về các vấn đề như sức khỏe, sức khỏe tâm thần, các vấn đề gia đình và cách giải quyết vấn nạn bạo lực.

Mỗi quốc gia, mỗi nền văn hóa đều có điểm khởi đầu cho việc phòng chống bạo lực giới khác nhau. Do vậy, để lựa chọn những chương trình phù hợp cần tính đến thời điểm và hoàn cảnh cụ thể. Hơn thế nữa, việc lồng ghép và khuyến khích sự tham gia của nam giới vào các chương trình này cũng cần thay đổi một cách linh hoạt. Trên đây chỉ là một số ít chương trình tác động đến nam giới về phòng chống bạo lực, với mục tiêu cơ bản là giúp mọi người hiểu được đây là vấn đề của cộng đồng thay vì là vấn đề mang tính cá nhân. Ngoài ra, chương trình cũng nhằm nâng cao năng lực cho các tổ chức để họ có thể giải quyết nạn bạo lực một cách hiệu quả đồng thời đảm bảo vai trò của nam giới trong việc đứng lên chống lại bạo lực trong gia đình.

TÀI LIỆU MỚI

MỘT SỐ TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN

LÀM VIỆC VỚI NAM GIỚI THAM GIA PHÒNG CHỐNG BLDG

Lê Xuân Đồng¹

Để có thể loại bỏ bạo lực gia đình và thực hiện được quyền của người phụ nữ, cần có sự tham gia của nam giới hơn nữa. Họ cần nhận thức được vai trò và trách nhiệm của mình trong việc giảm bạo lực với phụ nữ. Để làm được điều này chính họ phải hiểu, tôn trọng và công nhận các quyền chính đáng của phụ nữ, họ phải đấu tranh với những giá trị cũ đã được hệ tư tưởng gia trưởng và phong kiến khoắc lên người nam giới, đồng thời phải sẵn sàng xây dựng những giá trị mới của người đàn ông hiện đại. Những giá trị mới của người đàn ông hiện đại là người không gây bạo lực với phụ nữ, là người biết làm việc nhà, biết chăm sóc vợ con...Tuy nhiên, thay đổi nhận thức và xây dựng những giá trị con người mới

không phải là điều dễ dàng. Với sự tài trợ của Đại sứ quán Thụy Điển, CSAGA đã và đang triển khai dự án “Nâng cao quyền của người đồng tính nữ ở Việt Nam và Khuyến khích sự tham gia của nam giới trong việc phòng chống bạo lực gia đình”. Việc khuyến khích nam giới tham gia công tác phòng chống bạo lực gia đình là một trong những tác động nhằm đảm bảo quyền không bị phân biệt đối xử và phòng chống bạo lực gia đình cho phụ nữ. CSAGA đã thực hiện các sáng kiến nhằm tác động đến nam giới, để họ nhận thức và thực hiện được vai trò và trách nhiệm của mình trong việc phòng chống bạo lực. CSAGA cũng hỗ trợ họ trong việc giải quyết các vấn đề liên quan tới việc

phòng chống bạo lực gia đình. Những người đã từng gây bạo lực là đối tượng được ưu tiên hàng đầu. Dự án giúp hình thành nhóm những nam giới đã từng gây bạo lực và những nam giới đang quan tâm tới công tác này như: Các nam giới sắp làm cha, các nam học sinh.... Các nhân tố nòng cốt này sẽ thu hút những nam giới khác tham gia phòng chống bạo lực. Tất cả các chương trình trên đã được CSAGA tài liệu hóa thành các cuốn sách hướng dẫn. Đây sẽ là tài liệu hỗ trợ cho các cán bộ tham gia vào công tác làm việc với nam giới trong việc phòng chống bạo lực gia đình. CSAGA xin trân trọng giới thiệu với các bạn một số cuốn sách sau:

1. Đề cương hướng dẫn sinh hoạt cho người điều hành nhóm Làm cha

Nhóm “Làm cha” ra đời nhằm mục đích tạo mối liên hệ chặt chẽ giữa người chồng và người vợ, đặc biệt trong giai đoạn khi người vợ đang mang bầu, chuẩn bị tinh thần cho những người cha để chào đón sự ra đời của con mình, giúp những người cha thấy được vai trò và trách nhiệm của mình đối với con cái.

¹ Cán bộ CSAGA

CSAGA đã xây dựng chương trình sinh hoạt dành cho các nam giới có vợ đang mang bầu tại Bệnh viện phụ sản Trung ương. Chương trình sinh hoạt này đã được CSAGA tập hợp thành cuốn sách “Đề cương hướng dẫn sinh hoạt cho người điều hành nhóm Làm cha”. Đây là tài liệu hướng dẫn cho những người điều hành thảo luận nhóm nam giới muốn trở thành người chồng, người cha đích thực. Cuốn sách này được biên soạn dựa trên những kinh nghiệm thực tế của các chuyên gia Thụy Điển, những kinh nghiệm này đã được CSAGA thử nghiệm qua 1 năm làm việc với nhóm Làm cha tại Bệnh viện Phụ sản Trung ương và đã được

chỉnh sửa phù hợp với bối cảnh và văn hóa của người Việt Nam.

Nội dung cuốn sách bao gồm bốn buổi sinh hoạt cho nhóm Làm cha:

Buổi 1: Làm quen và xây dựng nội qui nhóm.

Buổi 2: Trước khi sinh con.

Buổi 3: Một cuộc sống mới.

Buổi 4: Ứng xử trong quan hệ gia đình.

Qua cuốn sách này, nhóm tác giả mong muốn cung cấp những công cụ hữu ích, giúp người điều hành nâng lên ý thức về giá trị quý báu của người cha đối với con cái họ, ý thức về một cuộc sống không trọn vẹn nếu thiếu vắng sự quan tâm, chăm sóc của người đàn ông đích thực trong gia đình.

2. Hướng dẫn sinh hoạt cho người điều hành nhóm Thanh thiếu niên

Trong mấy năm trở lại đây, bạo lực học đường đã trở thành vấn đề nhức nhối không chỉ của gia đình mà của toàn xã hội. Có vô vàn những lí do có thể dẫn các em đến bạo lực như giáo dục gia đình thiếu sót, phải chứng kiến bố mẹ suốt ngày cãi cọ, đánh nhau khiến tuổi thơ các em u ám, hoặc cha mẹ li dị, rồi tác động của phim ảnh, game bạo lực... Chính vì vậy, với mục đích giảm thiểu bạo lực, cung cấp các kiến thức phòng chống bạo lực, các kỹ năng nhận diện và kiểm soát bạo lực, CSAGA đã xây dựng 1 chương trình sinh hoạt câu lạc bộ tại trường học dành cho các nam học sinh. Chương trình sinh hoạt được chia làm 6 buổi, mỗi

buổi có một chủ đề riêng. Chương trình này đã được thí điểm tại Trường THPT Tô Hiệu – Thường Tín, Hà Nội. Qua 6 buổi sinh hoạt, các em học sinh đã được thảo luận về cách hạn chế bạo lực trong chính gia đình và cuộc sống quanh mình. Các em được cung cấp các kỹ năng sống rất cần thiết trong quá trình phát triển toàn diện của các em, hỗ trợ các em học tập và ứng xử tốt hơn.

Cuốn sách Hướng dẫn sinh hoạt cho người điều hành nhóm Thanh thiếu niên gồm 6 buổi sinh hoạt:

Buổi 1: Ra mắt câu lạc bộ và tìm hiểu những vấn đề về Giới – Giới tính;

Buổi 2: Giới – Nam tính định kiến;

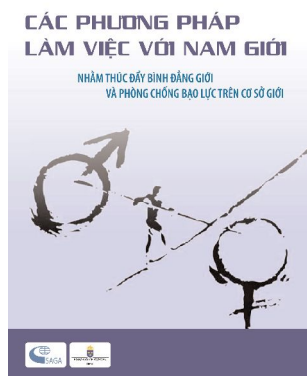
Buổi 3: Bạo lực – Bạo lực gia đình;

Buổi 4: Nam tính – Mối quan hệ giữa nam tính và bạo lực;

Buổi 5: Xác định các chuẩn mực nam giới;

Buổi 6: Nóng giận, các cách kiểm soát cơn nóng giận và kế hoạch phòng chống bạo lực gia đình. Ngoài ra cuốn sách còn giới thiệu một số trò chơi trong các buổi sinh hoạt.

3. Các phương pháp làm việc với nam giới nhằm thúc đẩy bình đẳng giới và phòng chống bạo lực trên cơ sở giới

Cuốn sách được chia làm 3 phần chính như sau:

Chương I: Tại sao cần sự tham gia của nam giới trong các chương trình can thiệp phòng chống bạo lực;

Chương II: Các phương pháp tăng cường sự tham gia của nam giới vào hoạt động phòng chống BLG và BLGD;

Chương III: Một số ví dụ về sự tham gia của nam giới trong các chương trình phòng chống bạo lực đối với phụ nữ tại các nước.

Hy vọng rằng cuốn sách sẽ góp phần nâng cao năng lực của các cán bộ nghiên cứu, các cán bộ xã hội của chính CSAGA và các tổ chức có cùng mối quan tâm.

4. Tài liệu hướng dẫn thảo luận nhóm nam giới trong phòng chống Bạo lực gia đình

Cuốn tài liệu “Hướng dẫn sinh hoạt nhóm nam giới trong phòng chống bạo lực gia đình” này nhằm hướng dẫn cho những cán bộ xã hội làm việc với cộng đồng, đặc biệt là làm việc với nhóm nam giới. Cuốn tài liệu gồm 6 buổi sinh hoạt:

Buổi 1: Làm quen và tìm hiểu khái niệm Bạo lực gia đình;

Buổi 2: Các hình thức bạo lực gia đình;

Buổi 3: Tìm hiểu nguyên nhân của bạo lực gia đình;

Buổi 4: Hậu quả của bạo lực gia đình và cách phòng chống;

Buổi 5: Vòng tròn bạo lực và pháp luật có liên quan tới bạo lực gia đình;

Buổi 6: Xây dựng những biện pháp phòng chống bạo lực gia đình.

Ai có thể giúp bạn **Vượt** qua khủng hoảng?

Ai là người sẵn sàng lắng nghe bạn?

Chia sẻ mà không chút **phán xét** bạn?

Dù bạn gặp bất cứ khúc mắc nào về tình cảm, sự mất cân bằng trong cuộc sống cá nhân, bạn đều nhận được sự hỗ trợ thông tin, tư vấn tâm lý chính xác và tin cậy nhất.

Dù tư vấn qua điện thoại hay gặp trực tiếp chuyên gia, Linh Tâm luôn tạo một môi trường an toàn, quan tâm và giúp đỡ bạn vượt qua mọi khó khăn mà bạn phải đối mặt.

Hãy gọi cho

TƯ VẤN TÂM LÝ TÌNH CẢM

1900 5999 30

THÔNG TIN VỀ
BẠO LỰC GIỚI

**TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU VÀ ỨNG DỤNG KHOA HỌC
VỀ GIỚI - GIA ĐÌNH - PHỤ NỮ VÀ VỊ THÀNH NIÊN (CSAGA).
TRUNG TÂM TƯ VẤN & THÔNG TIN TƯ LIỆU VỀ BẠO LỰC GIỚI - CMRC**

Địa chỉ: Tòa nhà Công ty Cơ khí-Điện-Điện tử Tàu thủy.

Tổ 6 phường Láng Thượng, quận Đống Đa, Hà Nội

Điện thoại: (844) 3754 0421/(844) 3756 9547

Fax: (844) 375 40421 (18) - (844) 3793 0297

Email: csaga@csaga.org.vn

Website: <http://csaga.org.vn>